

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Урысые Федерацием и вице-премьерэу Виктор Зубковым тыгъуасэ селектор зэуклэ илагъ. Ащ хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат.

Юфхэм языхт зыфэдэм тегушылагъэх.

Виктор Зубковым къызэрэ-хигъэщыгъэмклэ, 2011-рэ илээсым гъэтхапэм и 1-м ехуэлэу ыпшэклэ зигугъу къэтшыгъэ законым къыдилгъытэрэ шапхэхэр зыгъэцэкху агъэуныфгыр субъекти 7 нылэп, региональнэ программэхэр зымыштагъэхэри шылэх. Законым къызэригъэнафэу, регионхэм пшэрыл шхыалэу ялэхэр продукцияе къыдагъэкхырэм хэгъэхонь, гъомылапхэхэм ауасэ зыкымылэтынэм лыплэгъэныр, гомэкыгъоу къэуцухэрэ псынклэу дэгъэзыжыгъэнхэр арых. Ау нэлэ мы

лэныкыомклэ Юфхэм языхт уигъэрэзэпэнэу шытэл. Ащклэ пшэдэкхыжэ зыхырэ пащэхэм вице-премьерым иупчлэхэр афигъэзагъэх, къатэфэрэр зымыгъэцэкхэрэ регионхэм ялыкхэм пытагъэ хэлэу адэгущылагъ. Къыкхылыгъорэ селектор зэхэсыгъом ехуэлэу шыкхыгъэу шылэхэр дагъэзыжыгъэнху унашэ афишылгъ.

Субъектхэм ялыкхэм нэужым зэфэхысыжыгъэр къашылгъэх, гомэкыгъохэр зэрэщылэхэм ахэм дырагъэштагъ. Юфгыгъо шхыалэу зэкхэм кыыхагъэщыгъэр гъомылапхэхэм ауасэ лэпшэу зэрэдэкхыгъэр ары.

Адыгеир пштэмэ, гъомылапхэхэм ауасэ зыпкхытхыным Юф дэшлэгъэныр, унэгъо Южухэм ыкхы гъот маклэ зилэхэм лэпылэгъу афэхыгъэ-

ныр АР-м и Президентэу Тхыа-Кхушынэ Аслъан пшэрыл шхыалэу къегъэнафэх. Ар гъэцкхыгъэным пае социальнэ программэхэр шылэх. Гушылэм пае, ащ къыдыхэлгытэгъэ Юф-тхыабзэу «Народный хлеб» зыфиорэм ишлуагъэкхы хылыгъум буасэ тегъахы имы-лэу цыфхэм ашэфын амал ял. Джащ фэдэу республикэм ит предприятияхэм япродукцияе зышылуагъэкхы ыкхы цыфхэр нахы пыутэу зышыщэфэнхэ альэкхышт ермэлыкхыгъэр зэхэщэх. Уасэхэм алэныкыомклэ республикэм гомэкыгъо е шыкхыгъэ имылэу шытэл. Ау ащ идэгъэзыжыгъын республикэм ипащэхэр яшгыпкхыгъэу ыуж зэригъэр къыдэпхыгъэмэ, Юфхэм языхт нахышлу хыным игу-гъаплэхэр шылэх.

ТХЫАРКЪОХЪО Адам.

Зэрарышхо къыхыгъэп

Блэкхыгъэ шэмбэтым шылэгъэ жыбгъэм зэрар ин къызыфыхыгъэхэм Ставрополь ыкхы Краснодар крайхэр ахэфагъэх. Ащ илээшыгъэ секундэм метрэ 33-м нэсыштыгъ. Псэолэшылгъабэхэри ыгъэфыкхыагъэх.

Урысыем и МЧС и Гъэорышлэу АР-м шылэм общественнэ зыпхыныгъэхэмклэ иотдел ипащэу Сергей Сергеевым къызэрилуагъэмклэ, секундэм метрэ 22-рэ илээшыгъэу жыбгъэр республикэм къыщепцагъ нахы мышлэми, зэрарышхо къыхыгъэп. Ащ электроэнергие-р зэрэклорэ линии 82-рэ зэпитхыгъ.

Тхыаумафэм ехуэлэу 72-р агъэцэкхыжыгъ.

Джащ фэдэу тигушылэгъу къыхыгъэщыгъэхэм ащыщ «Налмэсым» иконцерт зал, Инэм дэт сымэджыщым хирургиемклэ иотделение, клэлэцхыкху психоневрологическэ интернатэу Адэмые шылэм яунашхыгъэхэм жыбгъэм иягъэ зэрарыгъэкхыгъэр. Гъэцкхыжыгъын Юф-тхыабзэхэр джырэ уахытэ макхы. Псэолэшылгъэ зэхэкутагъэ шылэп, цыфи хэкхыдагъэп.

ГЪЭШЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Гъэшынэ Аслъан тыри-хыгъ.

Студент отрядхэм ясеминар

Региональнэ штабхэм япащэхэм ясеминар ыкхы студент Юфшылэ отрядхэм я Всероссийскэ зэуклэ блэкхыгъэ тхыамафэм Самарэ шыкхыагъ. Адыгэ Республикэм ныбжыкхы Юфхэмклэ и Комитет ишлуагъэкхы мы Юф-тхыабзэм хэлэжыагъэх АР-м истудент Юфшылэ отряд икомандирэу Юрий Романенкэмрэ Адыгэ къэралыгъо университетым иклэлэгъэджэ отряд ипащэу Светлана Руденкэмрэ. Егъэджэн программэмклэ курсхэр зэрэакугъэхэр къэзыушыгъатырэ тхылыгъэр мыхэм къаратыжыгъэх.

Егъэджэн Юф-тхыабзэу сызыхэлэжыагъэм студент кулхэм Юф зэрэдэшлэшт шылкхэм, делопроизводствэр зэрэзэхэпщэщтым ыкхы документхэр зэрэбгъэзэкхыгъэхэм яхылыгъэ шылэныгъэ дэгъухэр къыщысатыгъэх, — ело Светлана Руденкэм.

Зэхэсыгъом шытегушылагъэх студент Юфшылэ отрядхэр хагъэлажыгъэхэ фэтэрыбэу зэхэт унэхэм яшагъэхэм гъэцкхыжыгъынхэр зэрэащыгъэ-шопхыгъэ плэкхышт шылкхэм, — ело Юрий Романенкэм. — Мы лэныкыомклэ студент Юфшылэ отрядхэм амалышлэхэр ятыгъэнхэм ехылыгъэ унашэ федеральнэ хабзэм ыштагъ. Ащ диштэу 2011-рэ илээсым федеральнэ бюджетым къытлупщырэ мылхыкхы фэтэрыбэу зэхэт унэхэм

ыкхы ахэм яшагъэхэм гъэцкхыжыгъынхэр яшыллэгъэнхэм студент Юфшылэ отрядхэр ахагъэлэжыгъэнхэу УФ-м и субъектхэм яхэбзэ гъэцкхыжыгъэнхэм къафагъэпытэгъ. Ащ нэмыкхэу а подряд организациехэр Юфшылэным клэгъэгушлугъэнхэм иамалхэри шылэх. Гушылэм пае, законэу «УФ-м и законодательнэ акт зырызхэм студент Юфшылэ отрядхэм ядвижение хэхэныгъэ егъэшылгъэным ылэныкыомклэ зэхэокхыныгъэхэр афэшылгъэнхэм ехылылагъ» зыфиорэм мэфэрэ еджэрэ студентхэу подряд организациехэм Юф ащызышлэхэрэм лэжыаплэм теххэр хэбзэлахыгъым фэгъэкхы-ныгъэхэр афашылхыгъэ фитхэу псэолэшл организациехэм изын къареты.

АР-м истудент Юфшылэ отрядхэм лэпылэгъу афэхыгъэныр зыпшэ-рылгыр ныбжыкхы Юфхэмклэ АР-м и Комитет ары, — ело ащ ипащэу Къэрэтэбэнэ Махьмуд. — Мы лэныкыомклэ Юфшылэныбэ зэшлотхыгъае. Анахыгъэ ахэр зэхылылагъэхэр капиталнэ гъэцкхыжыгъынхэм ахэлажыгъэхэр федеральнэ норматив актхэм зэхэокхыныгъэхэу афэхыгъэхэм ащыгъэгозгъэнхэр ыкхы фэшлэу гъэпсыгъэ норматив актхэр штэгъэнхэм клэгъэцкхы фэхыгъэныр ары.

Тимофей БЕЛОВ.

Адыгэ Республикэм и Президентэу Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинетрэ гухэкхышхо ащыгъоу фэтхыаусыхэх Хыазэщыкхы Нэфсэт Аскэрбый ыпхыум — Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Суд и Тхыаматэ — ышыпхыу зэрэщымылэжыгъым фэшл.

Непэ — чЫгум икЪэухъумэн и Маф

Хэта чыгур зыушIoирэр?

Чыгум и Мафэ цыфхэм хэгъуэнэфыкIэу зырагъэжыагъэр икIыгъэ лIэшIэгъур ары. Ар гъэтхапэм ия 30-рэ мафэ тефэ. Хэгъэгъу зэфэшхьафхэм хабзэ зэрашыгъугъу мыш фэдэ мафэм Мамырынгъэм иодыджын къащыпырагао. Тэ тикъэралыгъо ар игъэкIотыгъэу шыхамыгъэунэфыкIымы, чыгур къызэрэбгъэгъуэнэн фаем цыфхэр регъэгъушсыэх.

Хэта чыгур зыштыгухумэн фаер? Промышленнэ предприятияхэм кыапыкырэ пыдзафэхэр, космосым кыхэкырэ микроорганизмэхэр, псышгугэхэр, пластикэм хэшлыкыгэ пкыгэхоху иттэкухэхэрэр, нэмыкхэри ары. Зэклэм анахь лъэшзу чыгур зыушлоирэр тэры, ащ шыпсээрэ цыфхэр ары. Психэри, мэхэри, кыушхэхэри, чыгу бэрэчтхэри тилэ зэпытынхэ кыгтэшолшы, кыткэкхэхээрэ нибжыкхэхэми ахэр зэрячыклагэхэр маклэ тыгу кызырыкырэ. Ахэм тэ кафышчытынэрэ Чыгум икьэбзагь ары ежыхэми, ахэм каклэлэыкшохтхэми япсауныгэ ипыгэгъэщтыр зэлытыгэр.

Зэфэхьысыжь кІэкІ тшІынэу

шьтмэ, мы мафэр зэрифэ-
 шьуашэм фэдэу зэрэтымыгэ-
 льаплэрэр шьхьаихыгэу непэ
 кьэтлонэу кьыгтефэ. Еджаплэхэм
 ашеджэрэ сабайшэм чыгур ре-
 нэу кьызэраухумэн фаём игу-
 гьу клэлэгэаджэхэм кьыша-
 фамышымэ, общественности-
 ми, чьыплэ гьэлорьшлплэхэми,
 хабзэ илофьшлэхэми икьёу
 аналэ тырагэтырэн, ахэм яза-
 кьоп, зэклэми кьыттенэрэр бэ.

Ильэс кэзэ Чыгуым и Мафэ цыф жыугэхэр кыхыхэбгээлэ-жэнхэ плыэкыышт. Ащ пae кьуаджэхэм, кьалэхэм, ары пакьуащ, унагохэм азыфагу зэ-нэкьокьухэр шызэхапщэхэмэ, ишуагыг кьэкьлошт, тичьопси нахэ кьэбээшт. Кьалэхэм адэт скверхэр, паркхэр зэрафыгыэх шыкьлэр, унагохэм яхапэхэмрэ яхатэхэмрэ азытет, зигьогу нахэ кьабээр, шыцагу нахэ кьэрakлэр, нэмыкь лэныкьохэр кыхыхэбгээшынхэ плыэкыышт.

Тыфжэугъэсакъ тичыгу. Газым, пхъэм, нэмыхкIэу ячыклагъэхэм анэмыхкIэу псы къабзэу зэшъоштхэр ик'оу зымыгъотыхэрэри зэрэщылэхэр зыщытэш'уумыгъэгъупш.

1. *(Тикорр.)*

ГИБДД-м иЮфышІэхэр къетэгъэблагъэх

Тигьогухэм машинзу ате-
тым ипчыагъэ мафэ къэс хэхьо.
Ар джыри нахьыбэ зэрэхьу-
щтым шэч хэлъэп. Ащ кыхэ-
клэу тисабыйхэр гьогурькло-
ным ишапхэхэм афэдгъэсэн-
хэм мэхьанэшхо иI. КIэлэцIы-
кIу IыгылIпэм кыщегъэжъа-
гъэу а Iофым унаIэ тетын фаеу
сэ кысшIошIы.

Гьогурыкьоным ишапхъэхэм сабийхэр ащыбгъэгъозэнхэр зebгъэжъэштыр предметхэм нэлуас афэпшыхъэ зыхуыкIары. Сыда плэм, жабзэу алулым хэхъоныгъэхэр ешых, ащ елытыгъэу ягулыгты зеушъом бгъу. А лъэхъаным ящылэныгъэ кэззыхуымэшт шапхъэхэми нэлуас афэпшылынхъэ олзъэкIы.

Сабайхэр шагум китэшы-
хэш, машинэхэм язекуак
лытэгяплэх. Етланэ унэм
тыкызыхыажык, тлэгугтэм
тытегушы, джэгулкэ зэфэш-
хыфхэм ахэтху агушысэхэр
кырысэгэлотыхы.

Гъогум узэрэщызеклошт
шапхъэхэр кIэлэцIыкIухэм нахь
дэгъоу ашIэнхэмкIэ лъэшэу
ишIуагъэ къэкIо кружокэу

«ЛъэсрыкIохэм яклуб» зыфи-
лорэм. Ащ илъэсибл хуэгъуэ сэ
сырипаш. Мы кружокым тхьа-
мафэм зэ Iоф ешIэ, зэнэкьо-
кыхэр, акции зэфэшхьафхэр
зэхешэх.

Агитбригадэу «Светофор»
зыфиһорэми чанэу Юф ешлэ.

Клэлэцлыкы ыгыыпэм иша-гу гьогурыкыным ишапхьэхэр кызышчыбгьэлэзгьон плэ-кыны чыпылэ ил. Ащ гьогум итамыгьэхэр тетых, джэгуклэ-хэр бгьэфедэхэзз шапхьэхэм атетэу узэрэзеклоштыр мыш шябгьэшлыны олээкы. Тиклэ-лэцлыкы ыгыыпэм акуп пэпчэ чыпылэ гьээнфагьэ ащ шырл.

КлэлэцЫкІүхэм гьогуры-
клоным ишапхьэхэр ядгэ
шлэнхэмклэ лъэшэу яшлуагэ
кытэккы ГИБДД-м илофы
шлэхэм. Ахэр кьедгьэблагэ-
ху бэрэ кыхэккы. Кьулы-
кьушлэхэр тигүсэхэу КВН-хэр,
утренникхэр, нэмык Іофтхьаб-
зэхэр зэхэтэшх.

КУШЪУ
Эльмир.

**Очэпшыя дэт кІэлэцЫкІу
ІыгЫпІэм иЮфышІ.**

ИпІалъэ неущ екІы

Ны (унэгъо) мылькум щыц
 Тахъэу зэтгыгъо сомэ мин 12
 къафыхыгъэным пае цыфхэм
 заявление затын фэе пфалъэр
 неущ екфы.

Шьугу кьэтэггэкьжы ны (унэгъо) мылыкum шьщ лахьэу зэтыгъо сомэ мин 12 кьалыхыгъэнымкIэ фитыныгъэ зилэ унагъохэу ПФР-м иорган лъэлэу тхылыкIэ зыфзэгъэзэн зылтэкьыштхэр. Ахэм ахэхьэх ятIонэрэ е ащ кьыкIэлэтыкIорэ сабыир 2010-рэ илъэсым ичэпыгъогу и 1-м кьышыублагъэу тыгъэгъазэ и 31-м нэс кьы-

зыфэхьугьэхэр. Сертификат зилэху, ны (унэгъо) мылькум инахьыбэр зыгъфедэгэхэм ыкIи ащ ыуж сомэ мин 12-м кышчымыкIэу зисчет кьинагъэхэм зкIэ ахьцэу кэнагъэр кьаIахьжын фитых. Ащ пае УФ-м ПенсиехэмкIэ фонд ичIыпIэ органху Адыгэ Республикэм щылэхэм лэзIу тхылкIэ зафэзыгъазэхэрэм зыдаIыгъынхэ фае паспорт, ны мылькум тельытэгъэ сертификатыр ыкIи сомэ мин 12-у кьаратыщыр зэрагъэхашт счетым иреквизит-

хэр кызыл отыкыхэрэ справ-
кэу банкым кылахыгэр.

Ны (унэгъо) мбыткур 2011-рэ илтэсым ищылэ маэ и 1-м индексим ашыгъ. Арышт, ащ шыщ лахэ зымгыгъэфедэгъэхэмк!э джы ар сомэ 365698-рэ чапыч 40-рэ мэхъу. Ау ащ шыщ лахэ зыгъэфедэгъэхэри индексим лэныкъомк!э лахынчъэ хьугъэхэп. Сомэ пчыгъэу кэнагъэм ахъщэм икыуач!э кызырелыхырэм иксынклагъэ тегъапсык!ыгъэу хахъо фэхъугъ.

ХҖАЦЫКІУ Марин.
ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ социальнэ
тынхэмкІэ иотдел ипаш.

Сэкъатныгъэ зиІэхэм
шъуафэсакъ

Гъогум анахь кӀын цызыльӕгъухӕрӕр сӕкъатныгӕ зӀӕ цыфхӕр арых. Анахьӕу ахӕм яӕф зыщыхьылтӕр кӕлӕшхохӕр арых.

Зиамалхэр макIэхэм ялоф нахь кьэггэпсынкIэггэныр шапхъэхэм кыдыдалгытэх. Ахэм зэу ашыщ сэжыатныггэ зиIэхэм автомобильхэм яцуцIэхэр гьэнэфаггэхэу зэрэцыггтхэр. Ау цIыфхэм а шапхъэхэр аукоохэу бэрэ кыхъэкIы.

Сэкъатныгъэ зигэхэм ялофыгъохэм обществэм нахь ыналэ тыридзэным пае АР-мкІэ МВД-м и ГИБДД гъэт-хапэм и 1-м кышцегъэжъагъэу акције зэхищагъ. Ащ кыдыделъытэ сэкъатныгъэ зигэхэм яавтомобильхэм яуцунІэхэр амыубытыныхэм лыплъэгъэныр. Хэбзэгъэ-уцугъэу цыгъэм кызырэдилытытэрэмкІэ, сэкъатныгъэ зигэхэм яуцунІэхэм проценти 10 аубыты. Ахэр хэ-ушъхафыкІыгъэ гъогу тамыгъэхэмкІэ агъэнафх.

Юфтхябзэу ГИБДД-м иЮфышлэхэм зэхашаггэм кызыреггэлэгуаггэмклэ, водителхэм янахыбэхэм сэкьатныггэ зилэхэм апае аггэнэфгэггэ шапхэхэр аукьох, ямычлшлэхэр аубытых. Ащ фгдэ хуукьоньггэ зышлыггэхэм атыралххэр тазыыр бэп, сомэ 300 нылэп. Ау зипсауныггэ зышмыкьоггэ водителхэм кьагурэрэлү: ахшэ закьор арэл Юфыр зэлгыггэр, сэкьатныггэ зилэхэм гүклэггьныггэ афытилэн зэрэфаер ары.

ГИБДД-н илофшлэхэр гьогурыклэхэм, водитель-хэмн къялэлүх сэкьатныгээ зилэ цыфхэу рулым клэрыхсэм нахь аналэ атырагэтынэу, акцихэр зышцызэхашэр мэфэ заулэхэм ямызакьоу, ренэу гүклэгьуныгээ кэыхагэфэнэу.

Ибзэджэшлагъэ кычлагъэщыгъ

МВД-м иЮфышлэхуэ экономикэм епхыгъэ бзэджэшлагъэхэм язэхэфын фэгъэзагъэхэр хуэгъэ-шлэгъэ зэфэшхьафхэм яуталлэхуэ мэхуэ. Гушылэм пае, зибизнес клэмьклары цыфым хэбзэлахьхэр ымыгынхэмклэ амалхэм ярусю бэрэ кыхэкълэ. Ащ пае законом пэшлуклорэ амалхэр ащ егъэфедэх.

Ащ фэдзу 2010-рэ итхэсым АР-мкІэ МВД-м следствиёмкІэ и Гъэлорышлэлэ уголовнэ Іоф кызылэуихыгъ Мыекъуапэ дэт коммерческэ фирмэм ипашэ фэгъэхыгъэу. Зэрагъэунэ-фыгъэмкІэ, банкрот хуным зиІоф нэсыгъэ предпринимателым УФ-м и Уголовнэ кодекс ыукъуагъ. Іофур зехафызэ кызырлэгъуагъэмкІэ, фирмэм иІофшІэлэлэ цехэу бизнес-

меным иунэ мылькоу шытым машо кы-
щыхугь. Ащ цехым чэт псэуалгэхэр ыгъэ-
фыкыуагъэх. Банкрот хьунклэ бэ кызыфэмы-
нэгъэ бизнесменым Арбитражнэ судым зыфи-
гъази предприятияер амалынчгъу зэрэщытыр
итхагъуу лгъу тхылъ ритыгъ. Къэзыушыхъа-
тыр пкыгъгохклэ кыгъгэлыгъуагъэх гъучы-
жыыр зыщатырэ чыплэм кбырихыгъэ пкы-
гъохэр.

Ау судым предприятиер банкрот хуьгъэу кыгъгъэлыгъуагъэп. Ащ дак'оу бизнесменым сомэ миллионищырэ нык'орэ фэдиз банкым ич'уыфэ тельэу кыч'эк'ыгъ. Мы мафэхэм юфым изэхэфын аухыгъ ык'и ар Мыек'опэ кьэлэ судым 'эк'ларгъэхьагъ.

У тамигъэхэр апэрэ ІэпыІэгъух

Ульэсрыклыми, уводительми узэрэзеклошт шыкыэр тамыгъэхэм кыуагыашлэ, зыдэбгъээшт лъэныкыр хушштмэ, мыхушштмэ, уежэштмэ кыуало. Ау гъогу тамыгэр уилыгъэуным пае ащ кыикырэр кыбгурылон, укыеджэшбун фæе.

Гүхэкл няхь мышлэми, гьогурыклым хэлэ-
жээрэ пстэуми а тамыгэхээр кыбраздээрэл, шан-
хэхээр зэрамыгэцаклэхээр имыкху, урамхэм
атат тамыгэхээр акьутэх. Хьугтэ-шагтэу кэхьу-
хэрэм яушхьбагьухэм ар ашшын. Мыекьопэ закьо
пштэмэ, аварисеу кьышхьхурэр маклэл. Лажэ
зимылэ цыфхэр ахэм ахэкьодагьэх.

Укызышчыңу мыхъушт чӀыпӀэхэм атет тамыгъэ-

хэр кырамыдзэху водительхэм ашыщхэр зыщы-
фэс чыпэм кзуцух, ашкфэ нэмыкхэм яягъэ зэра-
гъэкырэм егушшысэхэрэп, машинэ зэблэкыныр кы-
гъэхьылъ. Ащ фэдэ чыплэхэм ашыщых гупчэ бэдз-
рым джэ урамэу Гоголым ыцфэ зыхьырэр, сатыу гупч-
эу «Столицэр» зытп урамэу Краснооктябрьскэр.

Гъогу тамыгъэхэм япхыгъэ шапхъэхэр зыукъохэрэм тазырэу сомэ 300 атыралъхъэ. Лъытэнгъэ! зыфэтшхыгъэ водителъхэр ыкӀи лъэсрыкӀохэр! ГъогурыкӀоным ишапхъэхэр шъумыукъозэ, джыри зэ шбуегуыншысжэ тэрэззу шъозекӀомэ! Шъузыхэтхэм лъытэнгъэ афэшъуиц!

ПАТІЙКЪО Ичрам.
Милицием иподполковник.

ПРОКУРАТУРЭМ ИНЭПЛЪЭГЪУ ИТЫХ

Мэзаем кышгегъжагыгъу къэлэдэхэм коммунальнэ фэло-фашлэхэм апэуагыгъхэрэ уасэхэм къащыклагъу атых. Ар кызыхэ-кыгыгъэр икыгъэ илээсым унэхэр кызырагъэфэбагыгъэм пае цыфхэм осэ лыеу арагъэтыгъэм джы кызыррагъэгъэзжыгъэр ары. Ау уасэр цыкыу зэпытыгътэп, мэзигъуау ар зыфэдизыгътэу къалоштыр джыри зыми ышлэрэп.

Коммунальнэ фэло-фашлэхэм ятарифхэр зэрэинхэм цыфхэр егъэгумэкых. Чыплэ зыгъэорышлэжыплэ зэфэшхыафхэм ахэр ащызетекыхуэ шыгъ. Иофым ыгъэгумэкыгъэр пащэхэр зилэ районхэм хэкыплэ горэхэм ащылэхуэ, зыми ымыгъэгумэкыхэхэр «хабзэм кызыррилоу тээккэ» алош шысых, ащ фэдэхэр нахыб. Агъэцаккэа адэ ахэм а хабзэхэр?

местном самоуправлении» (2005-рэ ил.) ыккы «Адыгэ Республикэм ичыллэ зыгъэорышлэжыплэхэм социальнэ Иофыгъохэр ащызэшлуахынхэмккэ фитыныгъэхэр ягъэгъотыгъэнхэр» (2007-рэ ил.) зыфиохэрэми ящыккэ-гъэгъэ зэхъокыныгъэхэр афашы-жыгъэх.

Арзуштэу шытми, тарифхэр кызыр-рэхахыгът шылккэхэр хэбзэ гъэуцугъэу шылэхэм кызыраллоу агъэцклагъэхэп. 2011-рэ илээсым тегъэпсыхыагыгъэу аш-тэгъэ тарифхэр цыфхэм амалэу ялэхэм зэрадимыштэхэрэп улплэккунхэм къа-гъэлэгъуагъ.

Мыеккыпэ районим шыпсэхэрэм фабэу къалэагыгъэхэрэм пае тарифэу афагъэуцугъэхэр адрэ район пстэум ащылэхэм анахь инхуэ кычлэкыгъэх. Кызыхэхыгъэ уасэхэм зэрафыримыкы-хэрэмккэ цыфхэм бэрэ прокуратурэм, нэмыккэ къулыкыгъуэ улплэккун Иофхэр

рагъэтэуи мэху. Ау ащ емылгы-тыгъэу цыфхэм арагъэгъотыгъэ фэло-фашлэхэр зыфэдэхэм (дэгъумэ, дэимэ) коммунальщикхэр ыгъэгумэкыхуэ кызырэхэкыгъэр маккэ. Гушылэм пае, МП-у «Хатукайское» зыфиорэм (Красновардейскэ район) цыфхэм фабэу алэагыгъэхэрэп зыфэдизыр къэ-зыгъэлэгъорэ счетчик ялагъэми, ахь-щэу атырэр шапхэу (нормативэу) шылэхэмккэ къалыгътэщыгъ. Ащ кыкыгъэрэ счетчикым кыгъэлэгъорэм пымылхуэу цыфхэм уасэхэр на-хыбэу кызыррагъэгъыгъыгъэр ары. Джащ фэдэу Шэуджэн районими хэ-бзэгъэуцугъэхэм кызырэдальгитэрэ шапхэхэм ашхыащыккэу фабэм ыуасэ цыфхэм арагъэгъыгъыгъэу кышхыагыгъыгъ.

Фабэмрэ электроэнергиемрэ зыгъэ-федэхэрэм адашхыгъэ зыгъэгъыгъэхэр хабзэхэм адимыштэхуэ, цыфхэмккэ мифедэхуэ агъэпсыхуэ бэрэ кыхэккы.

Гъэорышлэплэ компаниэхэм ялоф-шаккы уигъэрэзэнэу шытэп. Цыф жыгъэхэм хабзэхэр икыоу зэрамы-шлэрэм кыхэккэу бэрэ ахэр амыгъэ-цаккэхуэ е зэблахуэхуэ кыхэккы. Компаниэхэмрэ ТСЖ-рэ зэхашхэ зыхуэккэ ятхылхэр хабзэм кызыр-илоу амыгъэлэпсыхуэ, гъэорышлэплэ компаниэм цыфхэм дашхыгъэ зэзэ-гыныгъэр УФ-м псэуплэхэмккэ и Ко-декс итхагъэм димыштэу е нэмыккэ шыпкыгъэу зэхагъэуцоу мэху.

Бэрэ кыхэккы гъэорышлэплэ компаниэм унэу ылэ илхэр кызырээзты-ригъэнэштхэм ыккы зэригъэцккэ-жыгъыгътхэм лымыплэу, машлом зыкымыштэнэм, газыр къэмыоным, къэбзныгъэм лыплэгъэным апае ылэн фаехэр ымышлэхуэ. Цыфыбэ зыщыпсэурэ унэхэр агъэцккэжыгъэх зыхуэккэ тарифэу кыагъэуцухэр хаб-зэу шылэхэм адимыштэхуэ, нэмыккэ коммунальнэ фэло-фашлэхуэ цыфхэм афагъэцклагъэхэм апае уасэхэр ины-щэу кызыралэтыхэрэм уеуцолэнэу шытэп.

Гушылэм пае, ООО-у «Теплотех-ник» зыфиорэм (Мыеккыпэ район) цыфхэм зэзэгъыныгъэу адишлыгъэм псы стырыр зэпагыгъуэ кызырафа-тлупшыгъыгъэр ратхэгъагъ. Ащ емы-лгытыгъэу гъэорышлэплэ организаци-ем псы стырым пае ахыгъэр уасэм кышхыгъэцклагъэх.

АР-м ипрокуратурэ коммунальнэ фэло-фашлэхэр зыгъэцккэ гъэоры-шлэплэхэм хабзэхэр аукуагыгъэхуэ, мыхуэнэу зеклуагыгъэхуэ, цыфхэр агъэцклагъэхуэ, нэмыккэ мыхыо-мышла-гъэхэр зрахагыгъэхуэ кыхыгъэщы-гъэх ыккы ахэр дагъэзыжыгъынхэм пае тапэккэ улплэккунхэр нахыбэрэ зэх-ащэхэзэ ашлэшт.

Ибэм
удемылэныр
гунахь

Зянэ-зэтэхэм яжыау члэгуэ къэтэ-джыгъэ сабийхэр гуфит-шхыафи-тэу мэлсэху, гумэкыгъо горэ къа-фыкыокыгъэми, лэпылэгъу зэрэщы-мыккэштхэр ашлэ. Сабый ибэхэм е зянэ-зэтэхэм аклэрымысхуэ хабзэм ышлэхэрэм ящылаккэ нэмыккэ шып-кыгъэу гъэпсыгъэ. Гукау нахь мы-шлэми, еджаплэр кызыраухуэ ахэр язакъоу къэнэх, язэкъо шыпкыгъэу обществэм кыхэхыгъэх. Ахэм агу хэзгъэкыгъэрэри, афэгубжыгъэрэри, кызымыдзэхэрэри маккэп. Ары паклош, цыф пстэуми афэдэу, ахэ-ри зэрэщылэнхэ ыккы зэрэшхэнхэ фаер, Иофшлэплэ чыплэ зэрыщы-клагъэр, унагъо ашлэн зэрэфаер, ащ пае псэуплэ ялэнэу зэрэщыгъэр — ккэгуэ къэпощтмэ, зэрафэсакыгъэхэ фаер анахыгъэу зышыгъушхэхэрэ а Иофхэр зыгъэцккэнхуэ шытхэр ары.

Мыеккыпэ районим ипрокуратурэ улплэккунэу ышлыгъэхэм ар дэгъоу кыагъэлэгъуагъ. Районим ипроку-ратурэу А.Белоусовым кызыррило-рэмккэ, чыплэ администрацием ибэ-хэм псэуплэ аригъэгъыгъыгъэми ычлы-плэккэ ипшхэрэлыгъэхэр ымыгъэца-ккэхуэ бэрэ кыхэккы. Уплэккунэу ашлыгъэм зэккэп апэу кыхыгъы-гъэр псэуплэ (унэ) зымылэ ибэ ныб-жыккэхэм гугъу зрафемылхыгъэрэ-рэр, ахэр зыгъэгумэкыгъэр Иофы-гъохэм икыоу зэрадэмылажыгъэхэрэ-рэр ары. Гушылэм пае, ибэхэм е зянэ-зэтэхэм амыплугъэхэм хабзэм иахыгъэккэ псэуплэ къафащыгъын зэрэфаер ашлэми, район админи-страцием ижилищнэ комиссие ахэр чэзыум (учетым) хигъэуцонхэр лэ-пэдэлэл ешлы. Чэзыум зыхагъэу-цогъэхэ уахыгъэр тэрзэуу къалонэу ашлэрэп, лъэлу тхылы къафэзыт-хыгъэхэм къэбар арагъэлужыгъэрэп, чэзыум хагъэуцугъэхэм е хамы-гъэуцугъэхэм арагъашлэрэп. Ащккэ УФ-м псэуплэхэмккэ и Ко-декс ия 52-рэ статья аукоу.

Район комиссием лъэлу тхылыгъэр кызылэцккэхыгъэр мазэ зыхуэккэ, цыфхэр чэзыум хагъэуцугъэхэм е хамыгъэуцонхыгъэ унашшо ашлыгъыгъэ, джэуапыр фагъэхыжыгъынэу шытми, палгъэр бэрэ аукоу. Унэ къаратынэу кызытефэрэ цыфхэр зыхагъэуцонхэрэ чэзыум ибэхэмрэ зянэ-зэтэхэм къалахыгъы, хабзэм ыплугъэхэмрэ ачыллэ нэмыккэ цыфхэр хагъэуцугъэхуэ кыхыгъэщыгъэх.

Еджэныр е дзэ къулыкыгъэр къэ-зыухи кызыгъэгъэжыгъэхуэ, унэхэр къащэфынхэмккэ хабзэр лэпылэгъу кызыфэхуыгъыгъэх нэгъыри 9-мэ псэуплэхэр игъом аратыгъэхэп. Ащккэ ибэхэм яфитыныгъэхэри аукуагыгъэх, Федеральнэ законэу «Ибэхэмрэ зянэ-зятэ зымылэу къэ-нагыгъэхэмрэ нахышлэу социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным ехы-лагъ» зыфиорэм ия 8-рэ статья агъэцклагъэх. Ащ пае, ибэхэм яфи-тыныгъэу аукуагыгъэхэр зрагъэгъэ-рэзыжыгъынэу, прокуратурэм судым тхылыгъэр фигыгъыгъэх.

Район администрациер, жилищ-нэ комиссием, нэмыккэ къулыкы-шлэхэр мыгъэрзэуу ибэхэм зэрадэ-зеклуагыгъэхэм ыккы хэукъоныгъэу ашлыгъэхэм апае прокуратурэм представлений 9 ытхыгъэ, чыплэ зыгъэорышлэжыплэми ышлыгъэ унэщыи 5-р тырихыжыгъэ, ибэхэм псэуплэ унэхэр къыращэфынэу сомэ миллиони 8-м еху къафагыгъы-жыгъынэу ккэгуэуэ судым тхылы-гыгъыгъ.

Коммунальщикхэм
бэрэ тыкыагыапцкэ

Сыда пащэхэм, гъэорышлэплэ компаниэхэм тарифхэр нахь маккэ шылыгъэнхэмккэ ашлэн алэккы-штыр е ашлэн алэккыгъэнэу амы-шлэрэр?

Мы Иофыгъом пылэ хабзэхэр аукоуэхэмэ зэрагъэшлэнэу Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ Иофы-шлэхэм улплэккунхэр ашлыгъэх, ахэм кыагъэлэгъуагыгъэхэм зэфэ-хысыжыгъэу афашыгъэхэм нэлуасэ шбуафэтшыгъ.

Хабзэм имуниципальнэ ыккы республикэ органхэм Федеральнэ законхуэ «О теплоснабжении» ыккы «УФ-м псэуплэхэмккэ и Кодекс, нэ-мыккэ законодательнэ актхэм зэхъо-кыныгъэхэр афэшлыгъэнхэр» зы-фиохэрэм зэрадиштэнхуэ я Устав-хэр агъэпсыжыгъагыгъэхэмэ, ком-мунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэхэр зэрагъэккунхэмккэ амалхэр ялэ ху-штыгъ. Прокуратурэм иунашшо кыхымылхыгъэу а Иофыр зэшлохы-гъэ хуыгъэп, зэхъокыныгъэхэр ашлыгъэхэп. Муниципалитетхэм ятхыамагъэхэми фитыныгъэу къара-тыгъэхэр игъом агъэфедэнхэ алэк-кыгъэхэп.

Адыгэ Республикэм ипрокурор пытагъэ хэлэу зэрэзеклуагыгъэм ихыатырккэ АР-м иунашхохуэ «О

зыгъэцаккэхэрэм афатхыгъэх.

Уплэккунхэм кызырагъэлэгъуа-гъэмккэ, фабэм ыуасэ инэу кыдзэгъэ-клягъэхэм ашыгъэ поселкэхуэ Камен-номостскэмрэ Тимирязовымрэ якотель-нэхэр шломыкыккэ ыккы соларккэ джы кызырэгъыгъэм зэрагъэплыххэрэп. Цыфхэм ахыгъэу атырэм кышхыгъэккэ-гъэным фэшл котельнэхэр гаккэ агъэп-лыхуэу шылыгъэн фае, ау районим имылыкккэ ар зэшлопхыгъун Иофэу шытэп. Арзуштэу шытми, амал зы-фэхуыгът лэныкыгъэхуэ мы Иофыгъом илэхэри амыгъэцаккэхуэ къэнэх: комму-нальнэ хызмэтыр нахышлоу зэхэ-щагъэ зэрэхуыгъыгъэм ыккы инфраструк-турэм хэхъоныгъэхэр зэришлыгътхэм афэгъэхыгъэ инвестиционнэ програм-мэхэр зэхагъэуцонхэрэп ыккы пхыра-гъэкыгъэхэрэп. Ащ кыхэккэу коммуналь-нэ фэло-фашлэхэм алыгъыгъэ ахыгъэмрэ тарифхэмрэ ахагъэхуыгътмэ е ахагъэ-кышхыгъэ пытагъэ хэлэу тырауыгъэ-шхуэрэп, коммунальнэ инфраструкту-рэм зэрифэшхуашхуэ зырагъэушхуэ-бхуэрэп.

Псэуплэ-коммунальнэ комплексхэми тарифхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэ-уцугъэу шылэхэр инэу аукоу. Тариф-гъэнэфагыгъэхэр шымылэхуэ цыфхэм коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэ къалахы, ахыгъэу тефэрэм нахыбэ къа-

Диплом нэпцккэ Иоф ышлагъ

Икыгъэ илээсым Мыеккыпэ къэлэ прокуратурэм Иофышлэхэм диплом нэпцккэр кызыфэгъэфедэ-хэзэ Иофшлэплэхэм ащылэжыгъэр нэгъ-гырэ заулэ кыхагыгъыгъэ, ахэр зэ-ряфэшхуашхэм тетэу агъэпшына-гъэх. Бэмышлэу муниципальнэ ав-тоном учреждениеу «Предпри-нимательствэ цыккун лэпылэгъу фэхуэр Мыеккыпэ гупчэр» зы-фиорэм ипащэу П.Дроботовыми диплом нэпцккэ Иоф ышлэу агъэу-нэфыгъ. Ащ идиплом итхэгъагыгъ

Дроботовыр Москва дэт къэралыгъо зэлухыгъэ университетым юридическэ факультет шеджагыгъэ, 1997-рэ илээсым ар кыухи къэралыгъо дипломи кы-ратыгъэу.

Прокуратурэм улплэккунэу ышлы-гъэхэм кызырагъэлэгъуагыгъэмккэ, зи-гугъу къэтшыгъэ университетым Дро-ботовыр шеджагыгъэп, дипломэу ыгъэ-федэщыгъэр къуалыгъэккэ зэригъэ-гыгъыгъэ. Хабзэр зэриукуагыгъэм пае ар агъэпшыгъэнэу шытыгъэми, хэукъо-ныгъэу ышлыгъэм охытабэ зэрэтекы-

гъэм фэшл УФ-м и Уголовнэ Кодекс ия 27-рэ статья ия 3-рэ лахь кызыр-эщилорэм диштэу, следственнэ орган-хэм уголовнэ Иоф ащ кыфызэлэуа-хыжыгъынэу шытэп.

Арзуштэу шытми, диплом нэпцккэр Дроботовым ащ нахыбэрэ зэри-мыгъэфедэжыгъынэу къэлэ прокурату-рэм Мыеккыпэ къэлэ судым лъэлу тхылы фаригъэхыгъэ, ащ дипломым клуачлэ имылэжыгъэу шылыгъэнэу ыккы ыгъэккыдэпэнэу шыккэлыгъэх.

Адыгабзэри адыгэм фэдэу тхьамыкIэу къэнэшта?

Илъэс къэс гъэтхэпэ мазэм адыгабзэм и Мафэ хэтэгъэунэфыкIы ыкIи тэгъэлапIэ. Джьыри тызыхэт мазэм и 14-м АКЪУ-м иконференц-зал щыкIогъэ зэIукIэм шIэныгъэлэжхэр, кIэлэгъаджхэр, Адыгэ телевидением ыкIи адыгэ гъэзетым япашхэр хэлэжыагъэх. Къэгущылагъэхэм зэкIэми здырагъаштэу тиныдэлъфыбзэ зэрэклодырэр къыхагъэщыгъ.

Бзэр лъэпкъыр лъэпкъ зышIырэ пкъыгъомэ ащыщ. Бзэр лъэпкъым икультурэ, ишэнхэм, ифилософии ахэлъ. Арышъ, тибзэ уасэ фэтшIын фае.

Германием сышчысэуэз, къалэу Кельн дэт Адыгэ Хасэм изэIукIэ къаколлагъэхэм синыбджэгъоу ахэгъым ишIэожьыеу илъэсищ фэдиз зыныбжым теупчыгъ:

— Эльбрус, уадыга?
— Хъау, сытырку, — къыти-
Iожыгъ.

Ятэ зэхихэрэр ыгъэшIагъоу, ятIонэрэу еупчыжыгъ:

— Уадыгэба, сикIап? Умыадыгэу, ащ фэдэ мэхъуа?

— Сэ адыгабзэ сшIэрэп. Тыркубзэр арышъ сшIэрэр — сытырку.

Илъэсищ зыныбжэ кIэлэ-
чыкIум тыкыгъэсэжыгъ.

Бзэр унагъом щызэбгъэшIэщт

Бзэр унагъом щызэбгъэшIэщт, ау ар умыгъэфедэ хъумэ, умыгъэлажъэмэ, унэгъуабзэу къэнэщт. Дунаим тет лъэпкъ пстэур унэгъуабзэм пае зыфэныкIохэр гушыIэ 300 ныIэп!

Непэрэ щылаклэм дырагъаштэу унагъохэм зызэблахъу. Унэгъо Iужьухэр зэбгырэзых, атом унагъом фэклох. Сыд фэда атом унагъор? Тыр, ныр, кIалэхэр. Нымрэ тымрэ IофышIэ зыкIохэкIэ, кIалэм лъыплъэн щыIэп. ДэгущыIэн щыIэп, бзэр езгъэшIэн щыIэп. Арышъ, къэ-

ралыгъори Iофым къыхэгущыIэн, кIалэхэм яныдэлъфыбзэ зэрэзэрагъэшIэщт Iофхэм ыналэ къатыригъэтын, лъыгъэкIотэн фае.

Адыгеим ис цIыфхэм бзитIу ашIэ. ЯтIонэрэ бзэу урысыбзэр ара, хъауми ныдэлъфыбзэу адыгабзэр ара нахь дэгъоу агъэфедэрэр? ГушыIэм пае, сэ бзищ сэшIэ. Адыгабзэм илъэсибл сэхъуфэ, нэмыкIыбзэ сымышIэу, сырыгушылагъ. Нэужым тыркубзэр зэзгъэшIагъ, ау ар рызэбгъэшIэнэу методики, узреджэн тхыльхэри зэрэщымыIэхэм къыхэкIэу, бзэр тэрэзэу, зери-
фэшъуаштэу зэзгъэшIэщт. Илъэс 12 сызэхъум тхыльхэри методикэри нэмыщыбзэм тегъэп-
сыхъагъэхэу къысIэкIэхъэгъагъэх. КIэлэгъаджэу тIагъэхэр хымэ цIыфхэм нэмыщыбзэр зэрябгъэшIэщт шыкIэм фэгъэсагъэхэу щытыгъэх.

Сэ джы анахь IэшIэх къысфэхъурэр нэмыщыбзэкIэ сыгъхэныр ыкIи сыгушыIэныр ары. Сянэ ыбзэ сщыгъупшагъэп, ау ыпкIи лъызгъэкIотэшъугъэп.

Адыгеим и Конституције...

Сэ зэрэсшIэрэмкIэ, Адыгеим и Конституције тиреспубликэ къэралыгъо бзитIу — адыгабзэмрэ урысыбзэмрэ — зэрилхэр итхагъ. Адэ еджапIэхэм тхьамафэм зы сыхъат нахь ныдэлъфыбзэр ащызэрамыгъэшIэнэу Урысые Федерацием гъэсэнэгъэмкIэ и Министерствэ унашъо къыдигъэкIыгъэмэ, сьдэушгъэу къэралыгъо бзитIоу дгъэфедэхэрэр къэнэщыушта? Мы унашъор Конституцием екIуа, емыкIуа?

Пшызэ шъольыр уикIымэ...

«Пшызэ шъольыр уикIымэ,

адыгабзэм уфэныкIожьэп, уасэ иIэжъэп», — зыIохэрэр щыIэх. **Мы гушысаклэм нахь тхьамыкIэ мы дунайшхом тхьэхпхыщтэп.** Сыд фэдэ уаса узчыгугъырэр? Адыгэбзэ закъор арыми, ар тызытет дунаимкIи, адрэ дунаимкIи бэрэчэтышху!

Сэ сшъхэкIэ хэгъэгубэмэ сащылагъ. Синьдэлъфыбзэ бэрэ кIыныгъомэ сакъыхищыжъэу хъугъэ.Сиадыгабзэ зыкIи IэпыIэгъунчъэу сыкыгъэнагъэп.

Дунайжым бзэ лые щыIагъэп, шылагъэу зылыгъи цIыфхэм къахэкIыгъэп. КъыкIэлъыкIорэ лъэхъанхэм бзэхэм лые къахагъэкIыгъэу зымы къыIуагъэп ыкIи къытхыгъэп. Бзэхэр ары дунайжыри дунайкIэри зыгъэдаххэрэр. Лъэпкъыр лъэпкъ зышIырэр бзэр ары. Бзэр лъэпкъым инамыс, ишIэныгъэрэ игъэпсыкIэрэ ахэлъэу щыт.

Адыгабзэм фэдэ пылгыгъэмэ, тхьаматэхэм якIалэхэм арагъашIэщтыгъ

БлэкIыгъэ илъэсхэм зикIалэхэм адыгабзэр язымыгъэшIагъэхэр щыIэх. Ахэм ащыщыбэмэ саIуагъ, садэгущылагъ. Нахьыбэм зэрэхукуагъэхэр, пхэнджэу зэрэзекIуагъэхэр къаIо. Арышъ, хэукъуагъэхэм ягъогу утехъаным нахь акылыгъычъагъи, зекIокIэ пхэнджи щыIэп.

КIалэр янэ ыбзэкIэ еджэмэ ыкIи тхэмэ нахь Iуш зэрэхуштыр, нахь дэгъоу зреджэщтыр къаушыхъатынэу Германием щыIэ Маннгайм университетым ишIэныгъэлэжхэм къэралыгъом иунашъокIэ Iофым илъэсипIэ дэлэжыагъэх ыкIи ар нафэу къыхагъэщыгъ. Къагъэнэфагъэхэм ахэхъэх: кIалэм кIин хэмылгъэу бзитIу зэгъусэу зэрэзэригъэшIэ-

шъуштыр; бзитIоу зэригъашIэхэрэр зэпэмыблагъэхэу зэрэщытынхэ фаер; кIалэм удэгущыIэ зыхъукIэ, бзитIур зэхэмыгъэкIухъэу, гушыIэхэр зэхэмыгъэкIуакIэу узэрэдэгущыIэн фаер.

Анахь бзэжъымэ ащыщ

Адыгабзэр дунаим тет анахь бзэжъымэ ащыщэу алыгъэ. Анахь кIынэу зыIохэри щыIэх, ау ахэм сэ адэгъашгъэрэп. Мэкъэ Iужьухэр зэрэхэтым пае «нахь къэIогъуае мэхъу Iомэ», нахь тэрэз.

Адыгабзэм икъоу Iоф дашIагъэу щытыгъэмэ, джырэ нэс ащ инэу зиушъомбгъуштыгъ. Бзэхабзэм узеплъыкIэ, зы гушыIэ закъокIэ гушыIэухыгъэ къэоIошъу. Зы гушыIэм икъежъапIэ, ыгузэгъу е икIэх мэкъэ зэфэшъхъафхэр зыхэбгъэуцохэкIэ, гушыIэухыгъэ мэхъу. Шапхъэ: сыкъэкIогъагъэмэ — адыгабзэкIэ; Wenn ich doch gekommen ware — нэмыщыбзэкIэ; KesKegelseydim — тыркубзэкIэ; если бы я пришел — урысыбзэкIэ.

ЗэбгъэшIэныр кIинэп, ау...

Адыгабзэр зэбгъэшIэныр кIин, ау ащ хэкIыпIэ фэбгъотышъушгъ. ЗэкIэми апэр методикэр ары. Ащ дыригъаштэу тхыльхэри щыIэнхэ фае. Сэ зэрэсшIэрэмкIэ, нэмыкI лъэпкъхэм абзэхэм адыгабзэр зыбгъапшэкIэ, ахэм афэдэу бгъэфедэн тхыльхэр щыIахэхэп Iоми ухэукошгъэп. Сабыйхэр зреджэрэ тхыльхэр жъых, ахэр зыгъэфедэрэ кIалэхэр еджэным зыпицэнхэм ычIыпIэкIэ, агу зепеуты, еджэныр ашIомыгъэшIэгъо-
ныжъэу, ригъэзэшыхэу мэхъу.

БзэзэгъэшIаклэм хахъэхэрэр:
1. Плэгъуныр, уедэIуныр, урыгушыIэныр;

2. КъаIорэр къыбгурыIоныр;
3. Узаджэрэр къыбгурыIоныр;
4. Утхэшъуныр;
5. КIэлэгъаджэм еджаклохэм упчIэхэр аритыхэзэ, джэуапэу къатыжыкхэрэмкIэ яшIэныгъэ зынэсыгъэр ыуплъэкIуныр;

Темэхэр

УгушыIэшъоу зэбгъэсэнэм пае укыызтегушыIэрэ темэхэр щыIэныгъэм эпхыгъэхэу кы-
хпхынхэ фае. Ахэр узчыпсэурэ къуаджэм, къалэм, хэгъэгум, унагъом, еджапIэм, нэмыкIэхэми афэгъэхьыгъэнхэу щыт. IофшIэнхэм къахэфэрэ гушыIэхэр мызэу-мытIоу къыкIэплотыкIы-
жыщтых. ЗэбгъэшIэрэ гушыIэхэм ахэбгъэхъоным, ахэр пшъхъэ иуубытэнхэм фэшI къыкIэплотыкIыжыным мэхъанэшхо иI.

Бзэхабзэр

Адыгабзэм изэгъэшIэн пылъ шIэныгъэлэжхэм бзэм ихабзэу агъэунафыгъэхэр, къатхыгъэхэр, зэфахъысыжыгъэхэр къыдэт-
лыгъэхэзэ, ахэм зэдаштагъэхэр IэубытыпIэ тшIыхэзэ, еджэгъу пэпч къекIушгъэр ягъэпсыкIэхынхэ фае нахь, научнэ зэнэкъокIум кыкIын щыIэп. Хэтырэ цIыфи, бзэшIэныгъэм анахь пэчыжъэр арыми, бзэр гурылогъошIу зэрэфэхъунэу ар тэрэзэу дгъэпсын фае. ГушыIэхэмрэ гушыIэухыгъэхэмрэ ягъэпсыкIэхэр зэбгъэшIэнхэм пае ахэм анахь къызэрыкIоу ахэтхэр кыхэпхы-
хэмэ нахьышIу. ЗишIэныгъэ лъызгъэкIуатэ зышIоигъохэм нэужым грамматикэм зыщагъэгъозэщт. Тэ пшъэрылгъэу зыфэдгъэуцужьын фаер адыгабзэр зэзгъэшIэнэу ыуж ихьэхэрэм ащ играмматикэ (ибзэхабзэ) пстэу-
мэ апэу къызэрагурыдгъэIон фаер ары.

ЕДЫДЖ Батырай.

ЗЭДЕГЪЭШТЭНЫГЪЭР — кIоцIэшху

ПсышIопэ районым ичылагъохэм цIыфхэм язэфэхэу ащыкIохэрэм къаушыхъаты чIыпIэ хабзэм ипашхэмрэ къоджэдэхэмрэ зэгъусэхэу псэупIэхэм фэныкъуагъэу яIэхэр дэгъэзжыгъээнхэм

яшъыпкъэу ыуж зэритхэр. Районым итемыр лъэныкIокIэ шыIэ чылгъэу Шъхафит зыфаIорэм щыпсэухэрэм ашIошъ хъугъэ Iэшъхъэтетхэмрэ лэжъэкIо къызэрыкIохэмрэ зэкъоуцохэмэ, анахь Iофыгъо

кIынхэм язэшIохын къазэрэдэхъуштыр.

Къоджэдэхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэным нахьыпэкIи ыуж имытыгъэхэу арэп, гъогухэм ягъэцэкIэжын, урамхэр чэщырэ агъэнэфхэу, псыр унэхэм афырашгъэу фежъэхэуи къыхэкIыгъ, ау Iофыбэ зэрэздырагъажьэрэм ыпэкIэ лъыгъэкIуатэщтыгъэхэп.

Iофхэр зэблэхъугъэу зыхъугъэр гъэрэкIо щыIэгъэ зэфэсэу районым иIэшъхъэтетэу Виктор Филоновымрэ къэлэ ЗэIукIэм идепутатхэмрэ зыхэлэжыагъэхэм ыуж.

Къуаджэу Шъхафит зигъо Iофыгъохэм язэшIохынкIэ ылгъэкIыщт IэпыIэгъур лъыгъэIэсынэу Шъачэ ипашхэу Анатолий Пахомовым аужырэ зэфэсым къыщиIогъагъ. ЧыпIэм шыпсэурэ общественникхэу ТIэшъу Мурдин зипашхэми, обществу «Адыгэ Хасэми», ЗАО-у «Шапсыгъэ щайм» иIэшъхъэтетхэми нахь загъэчаныгъ.

Илъэсэу икIыгъэм Iофыбэ зэшIахын алыкIыгъ. Поселжэм итеплэ зыхъожьыгъ, цIыфхэм ашIошъ хъугъэ акIуачIэ зэхэлгъэу Iоф ашIэмэ, ячылэ хэхъоныгъэшхо рагъэшIын зэралгъэкIыштыр. Шэмбэт шIыхъафхэу зэхашхэрэм кIэлэ-гъуалэ-

хэри, лъыж-ныожьхэри чанэу ахэлажъэщтыгъэх. Урамхэм ащыщхэм асфальтым щыхэупхъухъажьыгъэх. Чылэр чэщырэ къагъаблэ хъугъэ. Автобус къэуцупIэр агъэпсыгъ, нэмыкI зэхъокIыныгъэшIухэри чылагъохэм афэхъугъэх.

Хабзэр зезгъаглохэрэми, чылагъохэм ащыпсэухэрэми къагурэIо акIуачIи, яакъыли зэхэлгъэу Iоф зэдашIэмэ, кIыныгъоу зытемыкIонхэ зэрэщымыIэр, джары шIыхъафхэр нахьыбэрэ къуаджэхэм, поселкэхэм закIышчызэхашхэрэр. Вардане, Шэхапэ, Вишневокэ, Волконкэ, Тхьагъашпгъэ, Шъхафит ащыпсэухэрэм шIыхъафхэу зэхашагъэхэм ауж япсэупIэхэр нахь къабзэ, нахь гуIэтыпIэ хъугъэх. Джьыри чылэгъуишIэ фэдизым шэмбэт шIыхъафхэр ащызэхашхэщтых.

ПсышIопэ районым иIэшъхъэтетэу Виктор Филоновым ишIошIэкIэ, гъэрэкIо районым гъэхъэгъэшхоу ышIыгъэр — щытхъуцIэу «Шъачэ ирайон анахь дэгъу» зыфиIорэр къызэрэфэуауыгъэр тапэки къэлэ-курортным итемыр чIыналгъэ хэхъоныгъэ ышIыным утезгъэгущхорэ гъэхъагъ.

НЫБЭ Анзор.

Зэчыишхокӕ Тхьэр кызыфӕусӕгъӕ Тутӕ Заур

Тильӕпкӕ нӕпӕ анахъ икӕсӕ орӕдылохӕм, шӕхъӕкӕфӕныгъӕшхо зыфишӕлӕрӕмӕ ащыц УФ-м изаслуженнӕ артистӕу Тутӕ Заур Нӕжыдӕ ыкӕор. Адыгӕ Республӕкӕм илыкӕло илофшӕлӕнӕу Москва дӕтым ихъакӕш зӕлӕкӕгъу гъӕшӕгъонхӕр щызӕхӕхӕу мӕхъу, ахӕм къарагъӕблагъӕхӕрӕм янахыбӕр зӕчыишхокӕ Тхьэр кызытӕгъӕ тильӕпкӕгъу хӕм ащыцхӕу тикультурӕ, тиискусствӕ хӕхъоныгъӕшхо языгъӕшӕхӕрӕр ары. Ащ фӕдӕ зӕлӕкӕгъоу джырӕблагъӕ щылагъӕр кызылӕуихызӕ, АР-м и Постпредствӕу УФ-м и Президент дӕж ренӕу Иоф шывышӕрӕм иотдел ипӕшцӕу, АР-м культурӕмкӕ изаслуженнӕ Иофышӕу Къӕбӕртӕӕ Эммӕ кызылӕуагъӕмкӕ, **мы илӕсым имӕлылфӕгъу мӕз Адыгӕ Республӕкӕм ия 20-рӕ илӕс мӕлылфӕгъу м и 5 — 6-м Москва итеатралӕнӕ-концертнӕ залӕу «Дворец на Яузе» зыфиорӕм шыхагъӕу нӕфыкӕшцӕ. Ащ Адыгӕ Республӕкӕм и Лӕпкӕ театрӕ и Мафӕхӕри щызӕхӕшцӕтх. Москва театрӕр зыкӕлӕсхӕу дӕсхӕм адыгӕ искусствӕм фӕшъошӕ уасӕ кыфашӕным пӕе**

спектаклӕхӕу «Мӕдӕмрӕ» «Пӕлӕхыбохӕмрӕ» агъӕуцӕтх.

Къӕбӕртӕӕ Эммӕ кызылӕрӕхигъӕшцӕгъӕмкӕ, пчыхъӕзӕхӕхӕр ямышӕлӕу зӕхӕшцӕт. Тицӕфхӕм лӕшӕу якӕсӕ орӕдыло цӕрылоу Тутӕ Заур концерт кытыцт, ащ ивокальнӕ Иӕпӕлӕснӕгъӕшхо цыфхӕр нӕлуасӕ фӕхъунхӕу амал ялӕшт. Шопӕн хъумӕ, Тутӕ Заур зыфӕдӕ цыфым, ащ искусствӕм, щыӕлӕныгъӕм еплӕыкӕу афыриӕхӕм ашыгъуа зӕхӕм япчъагъӕ бӕдӕд хъурӕп. Джары Адыгеим и Постпредствӕ пчыхъӕзӕхӕхӕр зыкӕшцӕзӕхӕшцӕгъӕр. Артистым кӕм ирепертуар хигъӕхъӕгъӕ композици хӕхыгъӕхӕр адыгабзӕкӕ, урысыбзӕкӕ, италӕяныбзӕкӕ кылуагъӕх. Пчыхъӕзӕхӕхӕм къӕкӕлолӕгъӕхӕм янахыбӕ дӕдӕр тильӕпкӕгъу хӕм ащыцгъӕхӕтӕ, ныдӕлфӕыбзӕкӕ орӕдыбӕ кылуагъӕ. Цыфхӕм лӕшӕу агу рихыгъ лӕпкӕ орӕдӕу «Адыфыр». Ащ нахы нах мӕклӕу Иӕгу фытеуагъӕхӕп орӕд дӕхӕ дӕдӕу «Адыгӕхӕр» зыфиорӕм. А орӕдым Иоф дашлагъ тхӕкӕло цӕрылоу Мӕшбӕшӕ Искхъӕрӕ Тутӕ Зауррӕ. Усӕхӕри, музыкӕри лӕшӕу цыфхӕм агу рехых, адыгӕ лӕпкӕым

иэстраднӕ гимнӕу орӕдыр зӕрӕхъу гъӕм авторхӕр рӕгушхох, щытхъушхо ащ къафихыгъ.

Тутӕ Заур орӕдыр сценӕм кышционым ыпӕкӕ мырӕушцӕу хигъӕу нӕфыкӕшцӕгъӕ:

— Илӕс 22-кӕ узӕкӕ Иӕбӕжъымӕ, гукъау нахъ мышӕми, адыгӕхӕм ятарихъ зӕкӕри щыгъозагъӕп. Хӕт щыцхӕ адыгӕхӕр? Зӕлӕшӕрӕ адыгӕ усакӕлоу, тхакӕлоу Мӕшбӕшӕ Искхъӕкӕ нусӕу «Адыгӕхӕр» зыфиорӕм сызеджӕм сыгу хӕпкӕлагъ, музыкӕ фӕстхыгъ. Урысыбзӕкӕ орӕдыр зӕрӕлӕрӕм шӕуагъи хӕлӕ, едӕлу хӕрӕм агурӕло адыгӕхӕр зыфӕдӕ цыфхӕр.

Зӕкӕми якӕсӕ хъу гъӕу орӕдӕу «Адыгӕхӕр» зыфиорӕм нӕмыкӕхӕу Тутӕ Заур пчыхъӕзӕхӕхӕм кышцилогъӕ адыгӕ орӕд цӕрылохӕу «Сикъӕшӕн» («Моя возлюбленная»), «О пӕлӕр Мадина хъаумӕ Марина?» («Кто ты, Мадина или Марина?») зыфиорӕр.

Концертыр къагъӕбжышӕуагъӕу пӕон плӕкӕшцӕ Эдуард Колмановскӕмрӕ Игорь Шафранрӕ зӕдӕтхыгъ орӕдӕу «Наши мамы», Юрий Бирюковымрӕ Алексей Фатъяновымрӕ яорӕдӕу «Над Москвой рекой» зыфиорӕм. Мы аужырӕ орӕдым кытегушӕлӕзӕ, Тутӕ Заур хигъӕу нӕфыкӕшцӕ орӕдым хӕлӕ гушыӕхӕр илӕс 50-кӕ узӕкӕ Иӕбӕжъымӕ зӕратхыгъагъӕхӕр. «Усӕхӕр зие авторым, — ылуагъ ащ, — а лӕхъӕнӕ чыжъӕм Манежнӕ пчӕгум — тикъӕралыгъо истолицӕ ичӕшӕлӕ шлагъохӕм ащыцӕу усӕм кыхыгъӕфагъӕм ащ фӕдӕ хъугъӕшӕгъӕ тхъамыкӕлагъохӕр кышцыхъунхӕу ышӕгъахӕп. Джыдӕдӕм, фӕдӕ къӕмыхъу гъӕу, лӕпкӕ Иофыгъохӕр кызылӕхъагъӕх. Ар тыгъуасӕп, нӕпӕп кызыежъагъӕр. Сӕ сыгу ыштӕрӕп хӕти ицӕф лӕпкӕ нахъ ахилӕтыкӕлу щыты-

ныр. Сӕ сигушӕлӕ цыф пстӕу-ми афӕзгъагъӕ сшӕонгъу: шъуи-культурӕ шӕхъӕкӕлафӕ фӕшъушӕ, ау националист гушпысӕхӕм зышъуыгъ. Дунаир дӕхӕ дӕд, Иофышӕ бӕдӕдӕ щыл шъузыпылгы-мӕ хъунӕу.

Александра Пахмутовамрӕ Николай Добронравовымрӕ яорӕдӕхӕу «Как молоды мы были», «Надежда» зыфиорӕхӕри Заур дахӕу кылуагъӕх. Концертым иаужырӕ номерӕу Тутӕм кылуагъӕ неаполитанскӕ орӕдӕу «Влюбленный солдат» зыфиорӕр.

Къӕшъоко ансамблӕу «Адыгӕхӕр» зыфиорӕм иартист анахъ ныбжыкӕхӕр Тутӕ Заур кыфӕгушӕуагъӕх, «тхъауегъӕпсӕу» кырылуагъӕ. 2000-рӕ илӕсым, ащыгъу м Тутӕр адыгӕ культурӕм и Московскӕ обществӕу «Хасӕ» зыфиорӕм итхъамӕтагъ, Москва шыпсӕурӕ адыгӕхӕм якӕлӕ-цыкӕлӕхӕм ялӕпкӕ къашъохӕр, ялӕпкӕ культурӕ зыщызӕрагъӕшӕштхӕ къӕшъоко кружокым художественнӕ Иӕшъхъетӕтӕу илагъӕм а самодетельнӕ коллективыр цӕрыло ышӕыгъ. А коллективым хӕхъоныгъӕ ышӕы-нымкӕ Иӕпылӕгушӕлу фӕхъу-гъӕхӕм ащыц Заур.

Артистым упчӕбӕ ратыгъ. Театралӕнӕ агентствӕу «Лекур» зыфиорӕм идиректорӕу Кӕурашын Лейлӕ Тутӕм рилуагъ:

— Культурӕ лӕагъ зыхӕлӕ, мӕкӕ гъӕшӕгъон, цыфыгухӕр зыщыфӕр мӕкӕ дахӕ зилӕ тильӕпкӕгъу м лӕшӕу тырӕгушхо. Тхъауегъӕпсӕу типчыхъӕзӕхӕхӕ зӕрӕбгӕкӕлӕрӕкӕлагъӕм фӕшӕ. Тапӕкӕ тиадыгӕ эстрадӕ хӕхъоны-гъӕшхо ышӕынӕу огугъа?

ТУТӕ Заур: Сӕ орӕдыло ныбжыкӕхӕм джы бӕрӕ салу-кӕлӕрӕп. КъБР-м культурӕмкӕ иминистрӕу сызыцтӕым сценӕм мӕкӕ дӕд сыкызырӕтхъӕ-

цтыгъӕр. Джырӕ адыгӕ эстра-дӕр кызылӕуагъӕ, сӕ сыгу рихы-рӕп шоу-индустриер. Нӕлицык сызыцӕлӕм орӕдыло ныбжыкӕ-кӕхӕр фонограммӕм цыз-гъӕсӕхъу кӕжыынхӕм сыпы-лгыгъ, ау бӕп кызыдӕхъу гъӕр... Арӕу цытми, сӕгу гъӕ тапӕкӕ нахышӕлӕр кышцӕтажӕу. Щы-лӕныгъӕм ар ихӕбз.

МӕРЗАН Саидӕ: Нахы-пӕлокӕ ансамблӕу «Адыгӕхӕр» зыфиорӕм нахъ пасу кыхъ-хъӕгъагъӕхӕу Сӕхъу Мурат, Начӕ Аслъанбӕч, ахӕм анӕмыкӕхӕм лӕшӕу шӕу алӕгъу ижыырӕ адыгӕ орӕдхӕр, текстхӕр къагъотых, Интернетым рагъахӕх, кӕлох, вокальнӕ школӕ ямыӕлӕми. О сӕдӕуцтӕу уеплыра — ижыырӕ адыгӕ орӕд кӕлӕоным ишӕн-хӕбзӕхӕм якӕгъӕжъӕжыын пылӕын фа-ехӕр профессионалхӕр ара?

ТУТӕ Заур: Хъау. Адыгӕхӕм орӕдхӕр кӕлонынр якӕлӕс. Еджа-гъӕхӕм, мӕкӕ дӕхӕ дӕд зилӕхӕм зыакъон. Щыӕх ныбжыкӕхӕр зильӕпкӕ культурӕ шӕу зылӕгъу-хӕрӕр. Ахӕм бӕкӕ уащыгу гъӕы хъуцт.

КъӕБӕРТӕ Эмм: Шъуи-сабылхӕр Москва кышцыхъу-гъӕх, щӕджагъӕх. Ащ пӕе къӕмынӕу ныдӕлфӕыбӕр дӕгъу дӕ-дӕу ашӕ. Сӕдӕуцтӕу ар кы-жыдӕхъу гъа?

ТУТӕ Заур: Ны-тыхӕм яса-быйхӕм яцӕкӕлӕгъом кышцегъӕ-жыагъӕу ныдӕлфӕыбӕр агура-гъало мӕ ащыгъушӕжыынцтӕп. Пшысӕхӕр кӕафӕнлотӕн, орӕд кӕафӕнлон, уадӕгушӕлӕн фае.

Адыгӕ Республӕкӕм и Представительствӕу УФ-м и Президент дӕж ренӕу Иоф щызышӕлӕрӕм ипресс-кӕулыкӕу

Дзӕ къулыкъу м фӕхъазырых

Дзӕ къулыкъу м ашӕнкӕ зы-ныбжъ имыкъу гъӕхӕм апае Крас-ногвардейскӕ районым щыкӕлогъӕ зӕнӕкӕокъоу «Урысыем къулы-къу фӕсӕшӕ!» зыфиорӕр аухыгъ. Ащ районым иадминистрацие кӕлӕшакӕло зӕрӕфхъу гъӕм теткӕ зӕнӕкӕокъур зӕхъзыцагъӕхӕр культурӕмрӕ киномрӕкӕ ыкӕли гъӕсӕныгъӕмкӕ гъӕлорышӕлӕ-хӕр, военнӕ комиссариатыр арых.

Ащ хӕлӕжъагъӕх районым иеджапӕхӕм яапшӕрӕ классхӕм якӕлӕеджакӕохӕр. Ахӕр зӕнӕкӕ-къу м фӕгъӕхъазырыгъӕнхӕм Иоф дашлагъ культурӕм ирайон ыкӕли икӕоджӕ унӕхӕм ялофышӕхӕм ыкӕли кӕлӕгъаджӕхӕм. Зӕнӕкӕ-къу хӕр культурӕм иунӕхӕу Хъа-тикъуае, Джамбӕчые, Садовскӕм адӕтхӕм ащызӕхӕшӕгъӕх. Зӕнӕкӕ-къу хӕм анахъ дӕгъоу къащы-хахыгъӕхӕм ащыщых командхӕу «Призывник», «Морской па-труль», «Веселые ребята», «Бога-тырская застава» зыфиорӕхӕр. Нӕужым мыхӕр культурӕм ирайон Унӕ щызӕнӕкӕокъу жы-гъӕх. Джащ фӕдӕу а мафӕм къӕгъӕлӕгъонӕу «Тидзӕ кыпы-щылӕ Иофыгъохӕр» зыфиорӕр зӕхӕшцӕгъӕгъӕ. Ар зӕрагъӕпсыгъӕ шӕылӕр, гушпысӕ гъӕшӕгъонӕу халъхъагъӕр къӕкӕлолӕгъӕхӕм лӕшӕу агу рихыгъӕх.

Жюрим хӕтхӕм анахъӕу анаӕ зытырагъӕтыгъӕр ныбжыкӕхӕм яфизическӕ ухъазырыныгъӕ изы-тет, Хӕгъӕу зӕошхом итарихъ зӕрашӕлӕрӕр, хагъӕу нӕфыкӕлӕр мафӕм епхыгъӕу агу къагъӕкӕ-жыырӕ чыпӕхӕу районым итхӕм зӕрашцӕгуа зӕхӕр ары. Зӕнӕкӕ-къу м хӕлӕжъагъӕхӕм «Уроки муж-ества» зыфиорӕ Иофтхъаб-зӕмкӕ шӕныгӕлӕ дӕгъухӕр къа-гъӕлӕгъуагъӕх. Джащ фӕдӕу «Командхӕм явизитнӕ карточкӕ-хӕр» зыфиорӕри гъӕшӕлӕгъонӕу гӕпсыгъагъӕ.

«Лагъымӕхӕр» зычӕлӕ чы-пӕлу агъӕхъазырыгъӕм зӕнӕкӕ-къу м хӕлажъӕхӕрӕр рыкӕуагъӕх. Нӕужым джӕгукӕлу «Хъыры-дзым изафет» зыфиорӕм ныб-жыкӕхӕм Иӕпӕлӕснӕыгъӕр сӕ-наушцыгъӕ инрӕ зӕрахӕлӕыр, зыщищыкӕлагъӕм Иӕпсынӕкӕ-лӕпсынӕкӕлу зӕрӕшцӕхӕр кы-цагъӕлӕгъуагъӕ.

Гум кынӕжъӕу, узылӕпишцӕу зӕхӕшӕгъӕ кӕлух Иофтхъабзӕу «Армейский хит-парад» зыфилоу командхӕр зыхӕлӕжъагъӕр. Мы номинациер ары зӕчый инӕу кӕлӕеджакӕомӕ ахӕлӕыр кызы-щылӕгъуагъӕр.

Еленовскӕ СДК-м ипрогра-мӕу «Веселые ребята» зыфиорӕм духовой оркестрӕ хӕтыгъ, музы-

кальнӕ Иӕмӕ-псымӕ зӕфӕшъаф-хӕм афӕлӕпӕлӕсхӕу къазӕрӕра-гъало рӕм дакӕлоу, физкультурӕ номер къӕшӕыгуае хӕр кыда-гъӕлӕгъӕгъӕзӕ, орӕдхӕр кӕлуагъӕх.

Хъагъӕкӕ СДК-м икомандӕ те-атралӕнӕ зарисовкӕ шӕхӕнхӕр кыгъӕлӕгъуагъӕх. Белосельскӕ СДК-м икомандӕ орӕд кӕлӕоным диштӕу къӕшъоко ямышӕлӕлу брейк-дансыр фӕлӕпӕлӕсхӕу кыдагъӕлӕгъуагъӕ.

Культурӕм ирайон Унӕ икоман-дӕу «Богатырская сила» зыфило-

рӕм хӕтхӕм народнӕ музыкаль-нӕ Иӕмӕ-псымӕхӕм афӕлӕпӕлӕсхӕу зыкъагъӕлӕгъуагъӕ. Зӕлӕшӕрӕ кӕлӕлӕцыкӕлу пшысӕу «Муха-цо-котуха» зыфиорӕм техыгъӕ къӕ-гъӕлӕгъӕгъоныр еплӕыгъӕхӕм агу рихыгъ.

Зӕнӕкӕокъу м зӕпыупӕлу кыда-фӕхӕрӕм орӕдхӕр солист зӕфӕ-шъафхӕм къащалуагъ, щысӕ-техыпӕ студиеу «Акварель», хо-реограф купӕу «Лӕдӕкӕжые-хӕр» зыфиорӕхӕр, нӕмыкӕхӕми япрограммӕхӕр къагъӕлӕгъуагъӕх.

Текӕлоныгъӕ кыдӕзыхыгъӕу альбитагъӕр Хъагъӕкӕ СДК-м икомандӕу «Морской патруль» зыфиорӕр ары. Ащ хӕлӕжъагъӕ-хӕм яфӕшъошӕ шӕухъафтынхӕр аратыгъӕх. Нӕужым шӕхъадж зӕрӕтекӕлогъӕ номинацием елбы-тыгъӕу дипломхӕмрӕ ахъшӕ шӕухъафтынхӕмрӕ аратыгъӕх.

Жюрим итхъаматӕу, районым ипӕшӕ игуадзӕу Анна Федорко кӕлух псалӕу кышӕыгъӕм зӕкӕ зӕнӕкӕокъу м хӕлӕжъагъӕхӕм Иӕ-пӕлӕснӕыгъӕу къагъӕлӕгъуагъӕм пӕе зӕрафӕразӕр кышӕилуагъ.

ШӕКӕО Мир.

Сурӕтыр зӕнӕкӕокъу м кы-щытырахыгъ.

ЭТЮДХЭР

Насыпыр апчым фэдэба

Зы лъырэ зы шъуэрэ псэоу-тхъэ-жъэу илъэс 30-м къэхъужьыгъэу зэдъыщылагъэх, зэкӀуштыгъэх, зедиштэщтыгъэх. Тхъагъуи, гушӀуагъуи, нэмыкӀи бэ зедальэгъугъэр, зэрэшлэжыгъащэху тӀэкӀу зээщыжыгъагъэх. Ау шъуз дэхэшхоми, лы мытӀырышлуми агу зезыгъэхъожьын гори щыӀэу къашӀошӀыщтыгъэп. УмышӀэмэ кыыздалгъыгъэху, зедатӀугъэхэм фэдагъэх.

ЗэфэшӀу дэдэху, фэныкъогъэнчъэху кыырыкӀуагъэхэти, аныбжэ елгытыгъэу гущыӀэ зедашыгъэ:

— А, сикӀас, сызылӀэкӀэ о-хъэ-хъэу сызымыгъаекӀэ сыпфэрээщтэп, — ыӀуагъ шъузым.

— Ащыгъум, зэкӀэ тимэфэ ошӀоу зэдэдгъэшлагъэхэр зэрэпӀорэмкӀэ пкӀэнчъэ пшӀыщтых, — ыгъэшлэ-гъуагъ лӀым, — анахь мыхъуштыр сыда угу къэзыгъэкӀыгъэри? — еупчӀыгъ.

— Сынэп, сытэп, сыкӀалэп, оры сэ сӀӀэ закӀор, о ауштӀэу сымыгъае-мэ хэт нэпс сфезыгъэхъыщтыр, кысэт гущыӀэ, — ригъэзыгъ.

— Анахь мыхъуштымкӀэ сышӀобгъэнагъ, — имыгонэ шлагъоу лӀым зызэригъээзэкӀыгъ.

Чэщ хъугъэ, шыс зэпытынха, не-уштыр ӀофшӀэгъу мафэри къажэ. Чыяпэ адзыгъэнба зыщыпӀоным, бзыльфыгъэр кыызшӀотысхъагъэу

пскэ Ӏае-м ытхъалэу зырегъэшлы, ау лӀыр унэм имылгыхэм фэд.

— А сэлӀэгущэри, — ыӀуи кӀигъэп-цӀыикӀи шъузыр кууагъэ. ЛӀыр штэгъэ-штагъэу пкӀыхъапӀэми нэфапӀэми хъурэр ымышӀэу кыызщыпкӀыгъ.

— Псы, псы... — зыӀоу гуӀэрэ шъузыр остыгъэр зыкӀегъанэм ылгъэгъугъ. Псы тасыр кыыфигъэсыгъ, ау мо шъуз дэхэшхор мыпскэуӀужъэу ыкӀи мыхъы-ежъэу джэхэшхогум шызэхэфагъэу илгыгъ.

— А, сӀуӀб, — еӀо, — а, синэф, — еӀо, псыр шэфэ, Ӏэр шэфэ, къэнахъэрэп, къэсысырэп.

Чэщныкъу. Къалэр мэхъые.

Мафэм шъузым кыырыӀуагъэр ыгу къэкӀыжыи, лӀым ыгу кыызэхъагъ.

— Ары дэдэу псынӀӀэу усьӀӀэкӀыштми сшӀагъэп, — мэкъӀужъу щыхъагъэкӀэ ыгу зэхэхъагъэу кыӀуагъ, — хъадэгъур кыпшъхъащыхъэгъагъэба ащыгъум, — зэриӀожыгъэ, фэмылгъэкӀыжъэу кышци-утагъ, зэгорэм цӀыкӀузэ зэрэгъыштыгъэм фэдэу мэкъэ тӀупшыгъ. — Сыд пае гушэ сэмьгъэшлагъа уиузи, сыда гушэ зы гушцыӀи кысэмьӀожыгъа, сыд пскэ мыгъожъа узэшӀозытхыгъэр, сшӀошъ мыхъузэ псэхъыжыым усшӀуихыи, тыдэ мыгъом укысхъыжына?! — мэгъы къоды, ыгу кыидэкӀыштым фэд.

МыдыкӀэ шъузыр «къэнэхъэжыгъэ» зыригъэшӀэу кыыфичӀӀлгыи, ау мо лӀым зи ылгъэгъужырэп. Шъуз «лагъэр»

кыыхъэпскэуӀукӀыгъ, лӀым ышӀэрэр ымышӀӀажъэу зэкӀӀӀагъ, гыныри зэ-пигъээрэп. Шъузыр кыызщыпшыжыгъ:

— А, си Алахь, щыгъэт, сыӀумэхы-кӀыгъагъ, — еӀо, зэтыриӀажэ шӀоигъоу. Адрэр залым илъэдагъэу къэджэжы:

— О ушыӀӀажъэп, о усӀӀажъэп... — кыышӀошӀэу кыыщэхъу. Шъузыри зы-фэежъ шыӀӀӀ, ар дэдэу зӀупкӀӀажыгъэу гыштыми ежъым ымылгъэгъупагъэмэ ныбжыи ышӀошъ хъуныгъэп.

Мо лӀы джэдэшхор нэрэ-Ӏэрэм кы-зэхэтӀысхъагъ, ышӀо кьэчъэкӀыгъ, «джэ-гум паго кьекӀы» зэралоу, бзыльфыгъэм итхъагъэпцӀыгъэ-шъорышӀыгъэ аджал фэхъункӀэ бэ иӀжыгъэп. «Скорэми» къеджагъ, уколи къашӀи, хъугъэ дэдэ-ми ышъхъэ кыырамыхъу, ерагъэу загъӀӀэсэжыгъ.

«Ер кыызэрыкӀырэп кӀӀӀӀэ зан» аӀуа-гъэба, ащ ыуж мээз имыкъу тешлагъэу, «сигъашӀэм цыхъэу пфысиӀагъэр ор-орэу зэхӀпкӀутагъ», — ыӀуи, тӀэкӀу зыгу кы-тӀупшыжыгъэ лӀыр ишъуз хӀкӀыжыгъ. Ащ илъэс пчъагъэ тешӀӀажыгъ, ау кыыгъээзжыгъэп, нэмыкӀ псэогъу ыгъо-тыжыгъ.

Пшоштым-пшӀӀӀштым уафэмысакъэу, уиӀэм шыкур темышӀыкӀымэ, ӀӀӀӀӀ шыпкӀэуи укьӀӀӀӀӀ зэрильӀӀыштым ар ишыс.

Насыпыр апчым фэдэу чэгъошӀоу аӀоба.

СичӀыгу

Адыгэ чӀыгоу сыкызыщыхъу-гъэр,

О сыгу обгъагъэп ыкӀи об-гъэщтэп.

Симурадыбэ кыыздэбгъэхъу-гъэишъ —

Сэ сыщӀӀӀфэ, усцыгъушӀӀӀ-щтэп.

Адыгэ къуаджэу сэ сызца-пӀугъэр

Сыдрэ къали есымыгъэпшӀӀ.

ШӀулгъэу фабэу сыгу ты-ришӀлагъэр

Сыдрэ Ӏаши фэмыкӀутэн!

ЧӀыгоу сызтесыр тхъагъо, гушӀуагъо!

Сятэжъы ятэ ар кыыхыгъ.

Пчэдыжъ нэфыгъагъом бгым сытеуцо,

Сикъуаджэ апэу сэлам ес-хыгъ.

НАРТ Амин.

ШъхъащӀыжъ,
Успенскэ район.

Гъэрых

ЩыӀэх зыгу мыжъохэр, зыгу мылычтыӀэу сыджӀи мыжъухэрэр; гъатхы тыгъы амыгъэгъушӀохэрэр, псэ фэ-багъэм пӀапчӀӀӀӀ — шэнычъэх, хъагъу-шъугъух, нэгъуцух; гъучӀэу пытэжъых, жъалымых, бзэгъу пы-рацӀэх — щынагъох, гуихых, нэпсыех; афэмакӀ гуӀӀӀӀӀӀӀ, апэчыжъ шӀулгъэгъур — цӀыфых, ау агуи апи-апи лыргъужъ ежъ-ежырэу ашӀыжыгъ; чапычым пашын шыӀӀ. Ащ пае зӀапчъэмэ-зэтчыхъэз, шӀобж хъушци атешагъэ хъугъэ. Якъонтхъ мылгъу такъыри пкӀӀӀӀӀ — ежъхэм зыпкыны-лынэ тэрэз ахэлъыжъэп — симэджэшхох, былымыпсагъэм зӀпишхыкӀыгъэх. Ашъхыи, апи, агуи, алъакъуи гъонэ-санэх — ӀӀӀӀ пкыи, шъхыи, акъыли, къулайи, гумӀкӀи, къэрари. ШӀӀагъэр арымэ — ӀӀӀӀӀӀӀӀ, шъыпкӀагъэр арымэ — ӀӀӀӀ шъхъахъ.

Агухэр амыгъэпшыжырэ унэжъэу зэтешӀыхъагъэх; анэхэри хъатэп — гу уимыӀэу, нэр плъэна?! Абзэгъу къушпшъхъэ хӀӀӀӀ — Ӏогъэ-къӀӀӀӀӀӀӀӀ ӀӀӀӀ; есагъэ-хӀӀӀ — загъӀӀӀӀӀӀ зӀагъэуни аӀожырэп, зыщыӀӀӀӀӀ тӀӀӀӀ — узышхо къаӀолагъэу егъэ-шъуагъох. ЗыдамышӀӀажъэу тхъамыкӀӀэх — утэшгогъэ-упзубжъагъэу шъойцыех, ӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ цӀыфныкӀо ышӀыгъэх; псэхэхы зашӀы ашӀоигъоуи уахътэ къӀӀӀ, ау... — КӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ.

КъафэшӀушӀӀӀӀ цӀыф псӀтэмэ афӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, афычӀӀӀӀӀӀӀӀ, уцӀыфыныр ӀӀӀӀ-пэмэу. Шъхыи бл зышӀӀӀӀӀӀӀ, ахэм ежъ ӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зэкӀӀӀ ракӀынкӀӀӀ мӀӀӀӀ, мӀӀӀӀӀӀ; тэ шашӀӀӀӀӀ акъыл лэ-жыгъэм хӀӀӀӀ — «шӀу зыгу имылгыи, шӀу кы-дэхъурӀӀ», «ер зышӀӀӀӀ, ем ӀӀӀӀӀӀ» зыфӀӀӀӀӀӀ. Шъом икӀыпӀэу аублагъ: ежъ афэмыдэм лэжъабэр тырагъаӀӀ, ихъакъ аштӀ. ГъэшӀӀӀӀӀӀӀ уаупчӀыгъӀӀӀ зы гушцыӀӀ тэрэз къаӀонэу зэрамышӀӀӀӀ ары; зыфӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зыфыщыӀӀӀӀӀ мыры алонэу зэ-хафырэп — акъыл зымыӀэм сьд кӀӀӀӀӀӀӀ?! Ӏушым зашъхъадырегъэхы, ежъхэр джа зэрыбгъэкъэ пьджалӀӀ, цӀыф плъышӀошӀо тӀӀӀӀӀ цыгъын хъушӀӀӀ кыыхъ-мышцыжыи ашӀыгъ нэкъуакъохъэ. Шыгъын тучанхэ-ми, шыгъын шкафхэми бэу шыгъыныбэ апылгъагъ ары-мэ. ТхъамыкӀӀӀ, гурэ шъхъэрэ зымыӀабэу, зыфӀӀӀӀӀӀӀӀ зыфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ гъэры ехъуӀлагъэхэр.

СыолъӀу, умыгъ!

Умыгъ, сыолъӀу! КӀӀӀӀӀӀӀ унӀӀӀ, ар зила-жъэм емыгъэлъӀӀӀ, умыгъэгъушӀо. Умахэ хъу-штӀӀӀ, кыпхӀӀӀӀӀӀӀ амал зымыӀ; кыыоуӀуштыр зӀӀ, зэкӀӀ нӀкӀыгъэхэм уауӀужынкӀӀ уцӀуштых.

— Гуегъур оӀуа? — ашӀахэрӀӀ арымэ. ЧӀӀ-ӀубӀӀӀӀӀӀӀ ашӀӀӀӀӀӀӀ пзыгъ, ашъхъэ утэшӀуагъэ, зӀахъафышхо шыӀӀӀ, ежъхэм зыхащыжынкӀӀ ашӀӀӀӀ кыпшъхъасыштыхӀӀ.

АшӀӀӀӀӀӀӀӀӀ бэдэд — шӀур — ем, дэ-гъур — дӀӀӀ, ӀӀшӀур — дыджым, шъыпкӀӀӀ — пцӀым, хыер — мысэм, гъошӀӀӀӀ уц теуцагъэ-хъу кьэзэрӀӀӀӀ.

ГъэшӀӀӀӀӀӀ хъугъэ шыӀӀӀӀӀ: гъырэм егъэ-гушӀӀӀ, шъырэм егъэгубжых — зӀпырыгъээзгъэ-зэгъээзкӀыгъэ хабзэхэр нахъ къаштӀэх; **нахы-**

жыер агъэтӀӀӀ, нахыкӀӀӀ чыпӀӀ фашӀы, хыер агъӀӀӀӀӀ, мысэр къаухъумэ, сабы-ир зэрадзэ, агъэгъы, аужыпкӀӀӀ... — аукӀы; ны-тыхэр зӀшӀӀӀӀ, зӀӀӀӀӀ, зӀфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ; мыхъурэм, шымыӀэм пыи зӀфӀӀӀӀ; гупсагъэр, фӀӀӀӀӀ, цӀыфыгъэ ӀӀшӀӀӀӀ ахэзыжыых. УцӀыфыныр кыинба, умыцӀыфыныр нахъ псынӀӀ ыкӀи ӀэрыфӀӀӀ.

... Умыгъ, сыолъӀу! НӀф зэрымылгыжъ гу стхъагъэм пае зымыухыжъ, кыпфэмыгъырэм, узшӀӀӀӀӀӀӀ, сыд пае унӀӀӀ теуухъна? Ащ фӀӀӀ насыпи, уцогъуи ушыкӀӀӀӀ. БгъодӀӀ ор-орэу амалынчъэм. Джащыгъум, осӀӀӀ шӀӀӀӀ, гушӀуагъоми кыпфигъээзжышты.

«Сэ сызкӀӀӀгъырэр...»

Илъэсигъу горэ зыныбжъ кӀӀӀӀӀӀ кыыре-гъӀӀӀӀӀӀ.

Янэжъ лӀагъэшъ, тхъаусхӀӀӀ кьӀӀӀ-накӀӀӀӀ зӀпыухэрӀ. Алыи хӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀпымыоу зэрэ-гъырэм ащыщ горэм гу лытагъ.

— Мо шъӀӀӀӀӀӀӀ игъыкӀӀ сыгу гушэ ыгъэ-ушкӀӀӀ, — ыӀӀӀ шъуэхэм ащыщ нахъ кы-зэхэшыхъэ. — Е-о-ой, тыщыӀӀ зӀпыгыштыгъэу къа-щэхъу, тишӀуагъэ зӀхашӀӀӀӀ. Ау цӀыф цӀыкӀӀӀ ынӀӀӀӀӀ зэрэзӀтырипӀӀӀ шӀоу хӀӀыгъыи, идӀгъугъыи, ихъупхъагъыи кыызашӀӀӀӀӀ, — еӀо.

НэмыкӀ бзыльфыгъэ пӀтхышӀӀ къуапцӀӀӀӀ кыыхъушцыӀӀ:

— Боу нэнэжъ Ӏушыгъ, нэнэжъ хъалӀыгъ, сикӀӀӀӀӀӀӀ, а узфӀӀӀӀӀ, ау угъыкӀӀ ащ джы хӀӀӀӀӀӀӀӀ гушэ шыӀӀӀ. Тхъэм джӀӀӀ кы-рет.

Гыныри шагъэгъупшагъэу, зӀфӀӀӀӀ фӀӀӀ кьаӀӀӀӀӀ Алыи кьаӀӀӀӀӀӀ, етӀӀӀ, пшыӀӀ гъумпӀӀӀ, игъын кыпидзӀӀӀӀ пчъӀӀӀ:

— Ы-ы..., нэнэжъ пае сэ сыгъырӀӀ, сӀшӀӀ кы-зэрэмыхъужыштыр, сэ сызкӀӀӀгъырэр велосипед кыызэрэсфамыщӀыгъэм пае нахъ, ы-ы...

Цыфхэм аӀупӀӀӀ гушӀуафӀӀ амышӀахъу кычъагъ.

(Къызыкӕлӕкӕлорӕр
гьэтхәпэм и 24-м
къыдӕкӕлӕгъӕ номерым ит).

— Нанӕгуш! Модӕ тишагу джынӕ къыдӕхӕгъ! — Курацӕ къыспӕгъокӕлӕгъӕти, ыбгъӕ зычӕсыдзагъ. Рахымӕти къысчӕлӕгъ, сызӕлӕгъӕнӕжыны елошъ мӕгулӕжы.

— Джынӕ тӕдӕ къӕбгъӕкӕлӕгъӕгъӕ, сикӕлӕшкы, умышт, — Курацӕ сшӕхъӕ лӕ къыщӕфӕ. Адӕр унӕм къычӕлӕзӕрӕтӕкӕхы Цыпи, Кыни, Кушчыкуи пцӕры-хӕапӕм кӕзӕрӕфӕгъӕх.

— Шыгъӕт зӕ шыу — узы-фӕкурӕр! — сшынахыжы нахыбӕрӕ фӕшылӕгъӕп. — Зыз-фӕпшыгъӕжыӕр ми!..

— Ащтӕу утемыкуу, Кушчыку, мыр зӕрӕкӕзӕзырӕр плӕгъӕрӕба, моу зӕ кӕлӕлӕ, — Курацӕ шӕойгъуагъӕп, сшынахыжъ пӕкӕлӕгъӕ. — Хъун, икъун, Тембот, джынӕ тӕдӕ къӕбгъӕкӕлӕгъӕгъӕ. Алахъӕм джынӕ лӕс ымышӕ а мышъомылхӕр къышъуфӕзылӕгъӕрӕр, — Цыпӕ фыдырӕплӕкӕлӕз Курацӕ лӕутӕ ышӕлӕгъӕ.

Цыпӕ шхызӕ зиухыжыгъӕ: Шӕагъуа къафӕсӕлӕгъӕм, мыштӕнхӕм паеба сӕри къызкӕлӕфӕсӕлӕгъӕрӕр, джынӕ алӕгъӕм ашӕжыны елӕуанӕ шымышчы-нӕжыныхӕм фӕшӕба!

— Умыгъ, Тембот, арӕу ушӕпӕхӕм сшӕагъӕп, — хъу-лӕфӕгъӕ мӕкӕхъу хъужъу Цыпӕ къысфидзи, кӕнӕкӕлӕлӕ фӕшӕу, хӕгушӕлӕгъӕ.

Ар сӕ къысӕкӕлӕгъӕп: — Сышӕпӕхӕп ашӕхъам!.. — нахъ лӕшӕу гыныр къысхӕсыдзагъ.

— Шӕапӕхӕп адӕ сӕ сикӕлӕлӕ! Джынӕ лӕс ызымышыныр Алахъыр ары, — икӕлӕлӕу на-нӕ гъумылӕмыгъӕ, зыгорӕ ыгу къӕкӕлӕжыгъӕу иджыбӕ илӕбӕжыгъӕ. — Зӕлун, сикӕлӕлӕшкы, бӕцӕ пшӕхъӕ умыгъӕузыжъ. Мыдӕ сӕ гушӕапӕкӕлӕ горӕ къыз-десӕхъаӕлӕшъ сиджыбӕ илӕ.

Зыпчыхъӕ сянӕш Къунчыкӕу писъмӕу къыгъӕхыгъӕгъӕр зӕрӕстхыгъӕгъӕм пае конфетшӕхъӕнтӕжыӕ лӕжыбӕ Курацӕ сӕлӕгу къыритӕкӕуагъ.

Кушчыку кӕнӕкӕлӕлӕлӕкӕлӕ джы къысхӕдысагъ:

— Конфет къысатынджӕ сӕрӕши, боу сӕри сыгъын...

Тӕтӕждӕхӕр зӕрысхӕм макӕхӕр къышыкӕлӕтӕджӕгъӕх, унӕм зыгорӕ къызӕрихъагъӕр къыуагъашӕу.

IV

Мы ахъшам уж кӕлӕх дӕдӕм чыжъӕкӕлӕ Шыблӕкӕхъаӕлӕ пӕлудзыгъӕу, Къӕлӕжыӕм, колхозым итрактор уцупӕжъу шылӕм, кӕлӕжыгъӕу тетым ионджӕкӕ пакӕлӕ, шӕны зӕрӕфӕхъуӕгъӕу, чӕц кӕс жьынтыу нӕшхожыӕр къӕбыбы, кӕлӕм-сымӕу къыпӕтӕхыхъӕ. Мыш Жьынтыу сӕ фӕсыусышт. Заор къызӕжыгъӕмрӕ джырыӕ къа-зыфагу гум ранӕжыгъӕу бри-гадӕ пшыпӕжыӕм цыф къы-техъажыӕрӕп. Ау мы шӕуцӕлӕгъӕ джӕдӕжытӕлӕу зӕфӕсакъыжы-пӕхӕзӕ тезӕрӕшхъӕм-кытезӕ-рӕшӕжъхъу чӕщыӕр шызе-кӕлӕхӕрӕм яплъышъ, зылӕу-жыгъӕхӕр къышӕлӕнхъ ылӕ-кӕлӕрӕп: хъурӕшхо-хъурӕшхо-хъу ынӕхӕр егъӕупӕлӕх.

Ежыри, Жьынтыури, зы

къаигъӕжышъ зылумылӕхъа-жыпӕцӕ! Мырӕушӕу шӕлун-кӕлӕсыр къызӕрӕзӕхышӕхъу, Тхъӕм пчыхъу къыхыӕрӕм кӕс, моу зӕрӕплӕгъу, «игъунӕ-гъумӕ» адӕжъ, ынӕгу жьы кӕлӕ-гъӕунӕу, мышъхъахъу шысакӕу зыкырегъӕхы зӕпыт. Хӕлӕ шылӕкӕлӕ арӕп, зӕцтегъӕу фӕшӕ нылӕп. Бӕшӕагъӕ, гъорекӕу ары-гъӕ, коц лухыжыгъу, гъунӕгу къызыфӕхъуагъӕхӕр, бӕдзӕ-огъу жъоркӕхӕр джыри имы-кӕлӕпагъӕхъу. Мафӕ горӕм, чӕ-щыри аш лъыпыдӕжыгъӕу, ошӕлӕ-дӕмышӕу цыф жъугъӕ-хӕр, зӕфӕдӕкӕбзӕхъу фӕпагъӕ-хъу, темыр лӕныкӕу кыкӕлӕхъу къырагъӕжыгъӕ, кыблӕ лӕны-кӕомкӕлӕ зыкырагъӕхышты-гъӕ, арыгъӕ, зӕфӕдӕкӕбзӕхъу гу-

сыхъатыпӕ дӕдӕм, чӕщыгур къызӕрӕсӕу, Чышъхъӕ Жьын-тыухӕр ягъӕчӕлӕгъ, чыгъунӕ чӕ-гъым къычӕлӕзӕрӕшхы, зӕкӕлӕж ишӕагъӕхъ пӕлӕу, моу нӕры-мылӕгъу кӕлӕсӕшхо шӕлӕжы-жымыкӕлӕ. Сыдигъокӕлӕ нахъ лужъур ыуж ит, нахъ пӕлӕкӕлӕр ыпӕ ит. Мы нахъ пӕлӕкӕлӕр етӕлани тыгъужъ екӕлӕгъӕм нахъ регъӕхышчыры. Джӕдыгу пы-рацӕу кӕуӕчӕлӕхыжъу кӕуӕб-гъохыгъӕр ары чӕц бзыужыӕм арӕушӕу зыкӕлӕфигъадӕрӕр. Етӕлани мо нахъ пӕлӕкӕлӕр гъӕ-шӕлӕгонӕу ышъхъӕ кӕлӕлӕныкӕу етхъожъ зӕпыт.

Къӕлӕжъ бгышъхъӕм, мы ежъ зытес кӕлӕшъхъӕм къы-пӕблӕгъӕу, ку гъогужъу ехы-рӕмкӕлӕ тӕури къыдӕкӕлӕжы-

зӕригъӕхъуӕу, тинабгъомӕ зӕнӕкӕбзӕу сыдигъокӕлӕ тыкӕ-быбылӕжъу шӕн дахъ тхӕлӕ! Шыпкӕӕ, мо шӕолӕджӕм ренӕу зӕрашӕу, нӕфылыгъӕм ымӕ игъом тӕри къытӕу...

Нӕхъудӕдӕжыӕм ынӕхӕр ригъӕчӕрӕгъуахъ-къыригъӕчӕрӕ-гъухъажъ фӕдӕу зишӕи нахъ пкыӕу, нахъ фӕбапӕлӕ хъумӕ шӕойгъокӕлӕ зызӕкӕлӕупӕкӕлӕгъ — мызӕгъогум «гъунӕгъумӕ» ямышӕныгъахъу, егъӕлыгъа-шӕу, зыкӕагъӕгузӕжъуагъ.

Самбырылӕ! А, пырӕжыӕ куашӕм ылӕныкӕокӕлӕ зыгорӕм зыкыгъӕсысӕгъ! Ары, плӕ-хъуӕгъӕп, шӕуцӕлӕгъӕ горӕ муары къыхӕпшыгъ: илыгъӕу са-къышты, сакъышты... Изӕкӕу дӕд. А-а, тӕрӕз. Мыпчыхъӕ гъо-

ЦУЕКЪО ЮНЫС

Лъышӕжъ

(Романым шыц пычыгъохӕр)

Лӕшхор ямафӕу. Заор цыфым иприродӕ лӕпсӕкӕлӕдӕу зыгъӕ-кӕлӕдырӕ явлениеу зӕрӕшчытӕ, къушъхъӕпс чъӕрым фӕдӕу, моу зӕшӕогъу фӕпӕгъӕ цыфыбӕ-дзӕ хъушӕу Кавказ къушъхъӕ-мӕ якӕлӕжыӕрӕм аш зызӕрӕша-ухъумӕрӕм мо чӕц бзыужыӕм изӕхъшыкӕлӕ тефӕнӕу шытыгъӕп. Ау шытми, а «къушъхъӕпс чъӕр» гулӕлӕм мы шӕуцӕлӕгъуи-тӕу къызӕрӕзӕзыгъӕхӕм зы-парӕкӕлӕи шӕч хилъхъажышты-гъӕп, зӕрӕхъуӕри къырыкӕлӕ-гъӕри ышӕлӕрӕп шъхъаӕм. Бӕ-шӕагъӕу ежъ жӕмӕ-нӕкыпш самбырым ахӕм нӕлӕас зафи-шыгъӕу, загуригъӕлӕуагъӕу ары зӕрилъытӕштыгъӕр. Хъау, агу-рылӕуагъӕми ышӕлӕрӕп, ежъ ясӕ-жыгъӕ, ау адӕрӕхӕр, «чыгъунӕ чӕлӕхӕр» ежым, Жьынтыум, къӕсӕжыгъӕхъа, кӕмысӕжы-гъӕхъа! Загъорӕ, джы мырӕу-шӕу шыс зыхъуӕлӕ, джӕнджъ-шым кӕуӕтӕлӕхы бзыужыӕр. «Енӕгуагъӕ аш фӕдӕ лӕф шы-мылӕкӕлӕ», — ежыӕр-ежыӕрӕу зӕрӕлӕжы. Аужыпкӕрашъхъӕ-ми чӕц кӕс мырӕушӕу онд-джӕкышъхъӕпсы зӕраде-шӕлӕрӕм гу къылӕгъӕ лӕу теплӕ афишыӕрӕп, хъау, ицыхъӕ ате-лӕп.

Кӕлӕжыгъӕу лункӕлӕбзӕр бӕ-шӕагъӕу зӕгъӕтыжыгъӕм лӕ-бӕкӕуишъ горӕкӕлӕ чыгъунӕр пӕ-лудзыгъӕ, ау джӕрӕу фӕдӕу шӕлун-кӕлӕшом тӕдӕкӕлӕ лӕгъӕ-блӕ-гъуӕр зызӕлӕуытыкӕлӕ, шӕ-гъӕжъу зӕкӕлӕри ежъ елӕгъу. Джыры нӕмылӕм чӕщым иты-гъӕшхо муарышъ ошӕогум кытӕхыгъӕ, нӕфынӕшхошъ — нӕзӕкӕлӕпӕджъӕ!

— Сӕш фӕдӕ горӕх, — елӕ чӕц бзыужыӕм, ежъ къызӕ-регъӕпшӕх джы. Сыд пае къы-зӕримыгъӕпшӕштых — мохӕ-ри лӕкӕуитӕлӕх, чӕц шӕхъуӕлӕи нибжи ятӕсыпӕлӕ къычӕлӕкӕ-штыхӕп! Ары — Чышъхъӕ жьынтыухъӕшъ уемыхъыӕр-хышъжъ. Цӕрӕ-шъхъӕрӕ афе-шы.

Мӕзӕ пчъагъӕу тешӕагъӕм къызӕрагъӕунӕфӕгъӕмкӕлӕ, а зы

хӕрӕп, чыгъунӕ лӕпӕм итыгъӕ-кӕохъапӕкӕлӕ, адӕрабгъуӕлӕ, мӕз-лӕшом пырӕжыӕе кошӕ кӕлӕ-рышхоу зыкылӕузылӕашӕорӕм-кӕлӕ, къыркӕлӕ нахъкӕлӕ. Ардӕд-ми шӕлункӕлӕм шыц шыпкӕӕу хӕкӕлӕлӕх. Ау чӕц бзыужыӕр ашӕкӕлӕ бгъӕшӕхъун плӕкӕлӕ-шӕтӕп: ыпашъхъӕ итхӕм фӕд — дӕгъу дӕдӕу зӕкӕлӕри елӕгъу. Елӕгъушъхъӕ зызӕрагъӕнӕгъуа-джӕрӕр зыфихыштыӕр къы-шӕлӕрӕп. Джаушӕтӕу загъӕбзӕхы-ни, зыкӕамыгъӕлӕгъӕожъу, зыкӕамыгъӕсысӕжыӕз бӕдӕ-дӕ тырагъӕшӕшӕт. Яжӕн ылӕзӕ мыдрӕри онджӕкышъхъӕм мылдыкъ такъырышхо пӕхъу-хъӕ. Ынӕхӕр шӕлункӕлӕм хӕгъӕ-дыкӕагъӕхъу зӕтесӕу шӕсы.

Зӕ шъхъаӕ нӕхъудӕдӕжыӕм зы чӕц бзыу цыкӕлӕуи, цыгъо лӕчӕ-лӕачыи инӕплӕгъу изы-шӕтӕп, лӕчбжӕз мӕхъаджӕм блӕлӕпшышӕтӕп. Ар зи арыхӕп, охътӕ лыйи ригъӕхыӕрӕп.

Инӕлӕс жьынтыухъури есӕ-жыгъӕхъ, якӕгъӕзӕжыгъӕр, нӕфылъыр къызышӕзӕкӕлӕчы-ныр, рен-псынӕу блӕгъӕкӕлӕрӕп. Хъау, шыуагъӕ ашыӕрӕп, егъӕ-дыкӕылӕагъӕу, мышӕхъурӕм, сыдми аш зыкырагъӕхъуӕлӕ-жы. Арӕушӕу зытырашӕы-хъӕрӕр бзыу нӕхъурдӕжыӕм къышӕлӕн ымылӕкӕлӕу кӕин мыгъуаер ышъхъӕ шызӕпӕкӕ-кӕлӕ. Ари ары. Етӕлани сыда, шыпкӕӕмкӕлӕи сыда, мо бгы-чӕмкӕлӕ рекӕлӕлӕрӕ ку гъогум-кӕлӕ кӕаӕлӕхъу, трактор уцупӕм къыдӕкӕлӕжыныхӕр агу зыкӕлӕ-римыхыӕрӕр, ашӕкӕлӕ нахъ псынӕкӕлӕ зӕрӕлӕу; анахъ гъогу кӕуаджӕр, дунаер яхъӕзӕбӕу, кӕаухъӕзӕ, модрӕбгъуӕкӕлӕ пырӕжыӕе пӕнӕ-пӕлӕ хъушӕр къызкӕлӕзпачы-жыӕрӕр? Зӕп, тӕлӕп, шӕп — гъо-чӕгъыр моушӕу кӕагынӕрӕм кӕс, къызышӕагъӕзӕжыӕрӕм джары ягъогур!

Загъорӕ Жьынтыум ыгъуӕлӕ зӕрӕлӕжы: ашыгъум тыгъуры-гъу лӕпкӕым шышхы пӕныри япӕсыгъӕп мохӕм! Тӕ, жьын-тыухӕм, арӕушӕу гъогу лы-тӕлӕу тыхӕбзӕп, Тхъӕм тыкы-

гу тыхъан зӕхъуми аш гъусӕ илагъӕп! Адӕр нахъ лӕпӕ-лӕгъӕ лӕхъу-лӕхъуӕр мызӕгъогум кӕлӕгъуӕгъӕп. Ау зытӕкӕлӕу шӕгъаши ари ылӕгъуӕз гъо-чӕгъым къычӕлӕкӕлӕгъӕ. Мы аужыӕр мӕзӕ зауӕм зӕрямы-хӕбзӕгъахъу, нӕужым къычӕлӕ-кӕлӕгъӕм ыпӕрӕр зыдӕкӕуагъӕм-кӕлӕ сыкӕлӕн ылӕагъӕп, нӕфӕ-шъхъаф лӕныкӕокӕлӕ тырилон-тӕагъ, джау ежъ, Жьынтыур, зытес кӕлӕш онджӕкышъхъӕм иджабгъуӕкӕлӕ кӕбгъуӕкӕлӕуи, цӕ-гъо-цӕашъоу, осыр ыгъӕцы-шхыӕз, кӕылӕмкӕлӕ тыри-ушъокъуагъ. Сыдми арӕушӕу аш зыгъӕбзӕхыгъӕр бӕшӕа-гъӕ, икӕкӕлӕжыгъуи марышъ блӕкӕлӕгъ...

Мӕзыхъӕм ехышӕр джы мо пырӕжыӕе панӕм, иджӕдыгу тхъут-тхъут-тхъоу къызӕхи-цунтхъӕз, къыхӕпшыжыгъӕм. Къӕлӕгъогъӕ кӕодый нӕмылӕу, етӕлани зигъӕнӕгъуаджӕм, бы-тырычӕ еужыӕрӕу кӕачъ-кӕачыи, чыгъунӕм жъау лӕу зы-чидзӕжыгъӕ.

Тыригъӕшӕлӕгъӕшхуи шылӕп, хъӕбаомӕ, ерагъу жьы къышӕ-зӕ, хъульфыгъӕ макъӕр етӕлӕнӕ кӕлӕлӕгъ:

— Сӕры ар — Мыхъа-мод. — шӕлункӕлӕм сыдми хи-дзагъ. — Очъыя, Къаймӕт?..

Къаймӕтӕу зыфилӕуагъӕм гу-шчыи кӕлӕпигъӕоджыжыгъӕп.

— Очъыӕм, кӕо чыӕе. Нӕ-узырӕу сшӕтӕагъӕр зӕрӕзгӕ-цӕкӕлӕжыгъӕр къыослӕн сӕлӕшъ ары. Дӕгъунӕкӕомӕ якӕлӕшъуи сыдӕкӕлӕгъӕп, яхъакоши лӕапӕу сиӕр чӕсыдзагъӕп. Сшыпхъу Зайи джыри унӕм къызгъӕта-гъӕп ...

А бӕдзӕогъу мафӕм, нӕмы-цым «икӕлӕтӕркӕожъмӕ» къы-зырахъӕджыхъӕгъӕхъ нӕуж нӕ-шӕорыоу хӕтхӕзӕ, мӕфӕ зауӕл тешӕлӕжыгъӕгъӕ. Сыдми яна-сып къыуыдыжыгъӕгъӕ: тисовец-кӕу самоходнӕ-артиллерие пол-кӕу къылӕмкӕлӕ къызӕкӕлӕлӕрӕр апӕкӕлӕ кыкӕлӕгъӕгъӕ. Стыр-жъӕ-рӕу дунаир жъоркышхуагъӕ.

Дзӕ екӕлӕгъӕ-кӕолӕдӕжӕу, арыми зӕцӕкӕлӕжыӕз къызӕкӕлӕ-лӕрӕм, цыфышъхъӕр лӕшӕу имӕкӕлӕгъ. Зыхъагъӕхӕм захӕ-гупсӕфыхъажыхъӕкӕлӕ зӕп, тӕлӕп шыблӕкӕохъӕблӕ кӕлӕлӕм мы-тапӕкӕлӕ хъзӕбаӕу апӕкӕлӕкӕлӕ-гъагъӕр, арӕушӕу пыйм пӕ-лӕлӕхӕзӕ, агу къызӕрагъӕ-кӕлӕжыштыгъӕр. «Адӕ джары, цыф цыкӕлӕр зырихылӕдӕжӕ ымышӕчын мы чышъхъӕ-шхом кытӕкӕлӕтӕп», — ылӕзӕ Ешчыу Къаймӕт игъусӕм гу-жыдӕкӕлӕгъӕо афӕхъуштыгъӕ бӕрӕ. Шыпкӕӕмкӕлӕ тӕтӕркӕон пӕлӕу, фронтӕкӕомӕ ашышӕу къӕнӕжыгъӕгъӕ тӕкӕлӕр моды-кӕлӕ кӕуаомӕ, мыдыкӕлӕ кыкӕо-ужыӕз, ашыгъум мӕфӕ зауӕл-рӕ бгъоджыӕм арытыгъӕ. Гъомы-лӕ зыфӕлӕрӕр ялӕмӕкӕм ары-мылӕжыӕу, ныбӕкӕлӕ кынышхо апӕкӕлӕкӕлӕгъ. Джы непӕ шыӕмӕ яшчани ышӕлӕшъ хъужышты-гъӕп моц фӕдиз дунӕкӕутӕ-жыӕм къыхӕкӕлӕжыгъӕхъу, зӕ шъхъам фронтым лӕтхӕм ахӕп-чъу ежъхӕри мырӕушӕу зӕрӕ-хъужыгъӕхӕр. Ау ар нӕфӕлӕу къафӕзышӕлӕр, гуӕлӕ нӕсӕу зӕхъыгъашиӕр хъзӕб чышӕа-бӕхӕм мафӕ кӕсӕи икӕлӕрӕлӕу кӕлӕлӕхӕр арыхъӕштыгъӕх, чӕ-нагъӕхӕр ашӕлӕхъи, кӕарыкӕлӕ-жыштыгъӕх. Ау зӕрӕшчытӕзи, зыкӕлӕ артполкым зыхӕтӕкӕо-жыгъӕхӕм къышыуагъӕу, джӕнӕтым рацӕжыгъӕх пӕлӕу, хӕпшыкӕлӕу агуи абгъӕм кӕа-дӕхъажыгъӕагъ, зыкӕлӕ ашъуи зиушхужыгъӕагъ; адӕрӕмкӕлӕ а хъадӕгъу дунӕкӕутӕжыӕм фӕ-дӕр джыри мафӕ кӕс мары къашъхъӕрӕо нахъ мышӕлӕми, ардӕдӕу, агуӕлӕ шыӕнӕжыхӕрӕп; фронтым лӕт дӕу зыхъагъӕ-хӕм ишыуани марышъ дешхы-кӕлӕ.

Мытапӕр хъадӕгъу зӕхӕ-ошхом фронтӕкӕомӕ ашышӕу къӕнӕжыгъӕагъӕр мӕкӕлӕгъӕ. Мӕ-шӕлӕшхоу къызыкӕлӕрызыжы-гъӕхӕм ишӕобж, адӕр пӕтӕумӕ афӕдӕкӕбзӕу, марышъ шыблӕ-кӕохъаӕлӕхъи, непӕ къызӕн-сыгъи къыздырахъаӕлӕ. Ау агу агъӕкӕлӕдырӕп. Хъаджӕмы-кӕом ылӕкӕлӕпӕлӕ жӕгъуо лагъы-мӕм кӕлӕуыгъагъӕр ерагъӕ-нӕрыгъу джыри мӕкӕлӕжъ кӕо-дый. Къаймӕт ынӕгушъхъӕу лагъымӕ кӕутафӕм зӕлӕтхы-гъагъӕм, нӕмыш кӕащышху пӕ-лӕу, тыркӕошхор джы кыте-цӕцы. Зӕкӕлӕм анахъу непӕ къызӕнӕсыгъи зылоф анахъ хы-лӕр Гъуӕлӕмкӕор ары. Къӕ-быкӕлӕм иинагъӕр иинагъӕу Мыхъаомдӕ ышъхъӕ сӕмӕгу-бгъу тыркӕоу кытенагъӕр, етӕлӕн мыдрӕ бырысырышхоу ышъхъӕр ытхъаӕлӕмнӕлӕусрӕ арымыкӕлӕрӕр зыми ышӕлӕшъ ыгъӕхъун фӕлӕкӕлӕрӕп. Ардӕд, а мафӕм къышӕгъӕжыгъӕу зы-горӕ шъхъӕуцӕлӕм къыхӕтӕхы-хъагъӕ фӕд. «Жъаӕжъу зӕхъсхы хъуӕгъ», — елошъ, ари ренӕу кӕлӕм итхъаусыхъашху.

Пӕтӕуми анахъ тхъӕмыкӕа-гъор ежъ къызыхыгъӕшчыӕрӕп нахъ, Мыхъаомдӕ а мафӕм гу-шӕтӕшхоу къыхыхыгъагъӕр ары. Шыпкӕӕмӕ, ыгуӕлӕ кычӕлӕ-тӕхыгъагъ, чӕс плъызу мӕхъу-пшӕлӕпшӕшъ, джыдӕдӕлӕура-шӕм бгъӕм къыдӕлӕзтышт пӕлӕу. Кӕлӕр пшӕжышӕтӕп: ынӕ ис, ыпсӕ пыт. Ау узыӕзӕ-лӕзӕни шылӕп, къыӕлӕзӕни шы-лашӕп. Мафӕ кӕс къызыпӕлӕу-мышчыӕрӕр аджалымрӕ окопым — хъандӕчым изыфӕтӕлӕ-жыныр.

(Джыри къыкӕлӕкӕлӕшӕт).

Зэхэышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкӕр:
Адыгэ Республикэм
лӕпкӕ Иофхэмкӕ,
Икӕыб къэралхэм
ащыпсӕурӕ тилӕп-
кӕгъухэм адырӕ
зӕхыныгъэхэмкӕ
ыкӕи къӕбар жъу-
гъэм иамалхэмкӕ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскӕр, 236

**Редактор
шӕхӕлӕр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхӕшӕр:**
385000,
кӕ. Мыекъуапӕ,
ур. Первомайскӕр,
197.
Телефонхӕр:
приемнӕр:
52-16-79,
редактор шӕхӕлӕм
иапӕр
гуадзӕр:
52-49-44,
редактор гуадзӕр-
пшӕдӕкӕыж зы-
хырӕ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхъаты-
гъӕр:**
Урысые Федерацием
хуатын Иофхэмкӕ,
телерадиоӕзтын-
хэмкӕ ыкӕи зӕлы-
ӕсыкӕ амалхэмкӕ
и Министертвӕ
и Темыр-Кавказ
чыплӕ гъӕлоры-
шӕлӕ, зӕраушыхъа-
тыгъӕ номерыр
ПИ №10-3892

Гъӕзетым кыхиу-
тыхӕрӕм мышып-
кӕагъӕу кӕахаф-
хӕрӕмкӕ къӕзыт-
хыгъэхэм пшӕдӕ-
кӕыж ахы. Къа-
тхӕхӕрӕмрӕ гъӕзе-
тым шылажӕхӕ-
рӕмрӕ яеплӕкӕ
зӕтемыфӕн ылгӕ-
кӕышт. Гъӕзет-
еджӕхэм кыйт-
фагъэхырӕ тхы-
гъӕхӕр зӕхтфы-
хӕрӕп ыкӕи къӕ-
зытыгъэхэм
алӕкӕдгъӕхъа-
жыхӕрӕп.

Зышыхаутырӕр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӕ. Мыекъуапӕ,
ур. Пионерскӕр,
268

Пчӕагъӕр
4335
Индексхӕр
52161
52162
Зак. 913

Хуатыным
узшыкӕтхӕнӕу щыт
уахътӕр
Сыхъатыр 18.00
Зышыкӕтхӕгъӕхӕ
уахътӕр
Сыхъатыр 18.00

Къӕлӕ шӕхъаӕм къыщыратыжыгъ

**Телефонкӕ къатыгъ. Урысые Феде-
рацием культурӕмкӕ и Министерст-
вӕ икоординационнӕ Совет 2010-рӕ
илӕсым Иофшӕгъӕу иӕр Москва
щызӕфахысыжыгъ. Адыгэ Респуб-
ликӕм исурӕтышӕхэм я Союз
итхъаматӕу Хъуажӕ Рӕмӕзан зӕлу-
кӕм хӕлжыагъ, Щытху тхылъ къы-
фагъӕшӕшагъ.**

Урысыем культурӕмкӕ и Министерствӕ и
Щытху тхылъ Хъуажӕ Рӕмӕзан зӕхӕхэм къы-
щыратыжыым ыуж гушыӕгъу тыфӕхуыгъ.
— Москва дӕгъоу къыщытпӕгъокӕыгъӕх,
къытиуагъ Хъуажӕ Рӕмӕзан. Координацион-
нӕ Советым къыщӕлӕтыгъӕ Иофыгъохӕр щыӕ-

ныгъӕм дештӕх. Опыт гъӕшӕгъонӕу респуб-
ликӕхэм, крайхэм, хӕкухэм яӕм тытегушы-
ӕагъ.

Адыгэ Республикӕр илӕс 20 зышыхуӕр
лӕхъаным епхыгъӕу Хъуажӕ Рӕмӕзан Щытху
тхылъыр къыфагъӕшӕшагъ. Гушыӕ фагъу
зӕхӕхэм къыщыфауагъӕр Адыгэ Республи-
кӕм икӕралыгъо гъӕпсыкӕ зӕрӕпытагъӕм фӕ-
гъӕхыгъӕуи тӕлытӕ. Хъуажӕ Рӕмӕзан Мые-
къуапӕ къызыгъӕзжыкӕ гушыӕгъу тызӕф-
хуӕнӕу тызӕзжыгъ.

Опсӕу, Рӕмӕзан! Уиӕшӕагъӕхӕр Урысыем
имызакъоу, Икӕыб хӕгъӕгумӕ ащызӕлӕшӕ.
Уисӕнхъат урылажӕзӕ бӕрӕ тыбгъӕгушӕонӕу
пфӕтӕло.

Сурӕтым итыр: **Хъуажӕ Рӕмӕзан.**

ДЗЮДО

Икъулайныгъӕ нахышӕоу егъӕфедӕ

**Урысыем и Къыблӕ шӕолыр дзюдомкӕ изӕнӕкӕоу Адыгэ
къӕралыгъо университетым физкультурӕмрӕ дзюдомрӕкӕ
институт щыкӕагъӕм апӕрӕ чыплӕр къыщыдзыхыгъӕ Ордӕн
Андзаур хӕгъӕгум ихӕшыпыкӕыгъӕ ныбжыкӕи командӕ хӕт.**

Дзюдом хӕшӕкӕи фыуиӕу щытмӕ,
Ордӕн Андзаур ибӕнакӕи пшӕгъӕ-
шӕгъонӕу ылӕплӕгъӕшт. Килограмм
66-м нӕс къӕзыщчырӕмӕ нарт шӕаор
янӕкӕокъугъ. Апӕрӕ чыплӕм фӕкло-
ным фӕшӕ хӕгъӕгум ыкӕи дунӕ зӕлу-
кӕгъӕм хӕгъӕунӕфыкӕырӕ чыплӕхӕр
къащыдзыхыгъӕмӕ ябӕныгъ. Сӕна-
ушыгъӕ зыхӕлӕ Пшыдатӕкӕо Рӕмӕ-
зани а купым хӕтыгъ, ухъазырыныгъӕ
дӕгуи къыгъӕлӕгъуагъ.

Спортым шӕпхӕу уцугъӕу иӕмӕ
ащыц зӕкӕми апӕрӕ чыплӕр къыда-
хын зӕрамылӕкӕыштыр. Кӕуачӕу,
къулайныгъӕу яӕр зӕфӕдӕми, нахъ
псынӕкӕу е нахъ гъӕшӕгъонӕу гу-
пшысӕрӕр лӕкӕуатӕ, медальхӕр къы-
фагъӕшӕуашӕ.

Ордӕн Андзаур финалым зынӕсым
Урысыем ихӕшыпыкӕыгъӕ командӕ
хӕтӕу Армен Авагян ӕуагъ. Тури
батырхэм ахӕтӕлытӕ, дышӕгъ меда-
лӕу афагъӕшӕшӕштыр пӕшӕлоры-
гъӕшӕу кӕалӕжыгъӕу плытӕ хуышт.
А. Ордӕнымрӕ А. Авагянр нахыпӕкӕ
зӕнӕкӕокъум щызӕлӕкӕхӕу, Армен
теклоныгъӕр къыдиху кыхӕкӕыгъ.

Илӕныкӕо гупӕ Ордӕн Андзаур
зӕрӕшыбанӕрӕм ишӕагъӕкӕи гугъӕу
зыфишӕыгъӕр гъӕнӕфагъӕу щытыгъ,
ау А. Авагяни зӕкӕкӕонӕу фӕгъӕахӕп.

Пӕшӕлорыгъӕшӕ бӕнӕгъухӕр гъӕшӕ-
гъонӕу кыхыгъӕх. Такъикӕи 5-м
кыкӕкӕи А. Ордӕнымрӕ А. Авагянр
нахъ лӕшыр язӕрӕгъӕшӕагъӕп, судъ-
ахэм теклоныгъӕр зыхыштыр зӕра-
гъӕшӕлӕным пӕе такъикъиц бӕнакӕо-
мӕ къафыхагъӕхуагъ.

А уахътӕр Андзаур нахышӕоу ылгӕ-
федӕгъ. А. Авагян ыдзи, «юко» зы-
фиӕрӕр судъахэм къыратыгъ, 5:0-у
теклоныгъӕр къыдихыгъ. Бӕнӕгум
еплӕыгъӕху СССР-м изӕслужӕннӕ
тренерӕу Кобл Якъубӕ, Адыгэ Рес-
публикӕм изӕслужӕннӕ тренерӕу Бӕ-
стӕ Сӕлымӕ, нӕмыкӕхӕми зӕлӕкӕгъур
ашӕлогъӕшӕлӕоныгъ, бӕнакӕомӕ осӕ
ин афашӕыгъ.

Пшыжӕхъаблӕ шапӕгъӕ Ордӕн Ан-
дзаур иапӕрӕ тренерыр Нӕджыкӕо
Руслӕн, джыдӕдӕм зыгъасӕрӕр Бе-
даныкӕо Рӕмӕзан. Илӕс 23-м нӕс
зыныбжӕхэм якӕуах зӕнӕкӕокъуху
Красноярскӕ мӕлылфӕгъум и 28-м
щаублӕштхэм Ордӕн Андзаур ахӕлӕ-
жӕшт. Адыгэ къӕралыгъо универси-
тетым июридикӕскӕ факультет ар ше-
джӕ.

Сурӕтым итхӕр: **кӕ 66-м нӕс къӕ-
зыщӕчыху хӕгъӕунӕфыкӕырӕ
чыплӕхӕр къыдзыхыгъӕмӕ Кобл
Якъубӕ афӕгушӕло.**

Нӕкӕубгъор зыгъӕхъазырыгъӕр ЕМТИЛӕ Нурбий.

Адыгэ Республикӕм и Къӕралыгъо Совет — Хасӕр гухӕкӕышхо щыхуо
фӕтхъаусыхӕ Хъазыкӕо Нӕфсӕт Аскӕрбий ыпхуӕм — Адыгэ Респуб-
ликӕм и Конституционнӕ Суд и Тхъаматӕ ышыпху дунаим зӕрехыжы-
гъӕм фӕшӕ.

Мыекъуапӕ, Краснодар, Москва

**Адыгэ Республикӕм и Лӕпкӕ театрӕ щыкӕлӕрӕ юби-
лей пчыхӕзӕхӕхӕхӕр, спектаклӕхӕр тшӕлогъӕшӕгъо-
ных. Ащ дакӕоу, театрӕм иартистхэм Москва спек-
таклӕхӕр къызӕрӕцагъӕлӕгъӕштхэм тегъӕгушӕло.**

Кӕлӕцӕкӕуахӕмрӕ ныбжы-
кӕлӕхӕмрӕ апае тхъамафӕм къы-
кӕкӕи спектаклӕхӕр лӕпкӕ те-
атрӕм къышагъӕлӕгъуагъӕх.
Урысые Федерацием изӕслу-
жӕннӕ артистӕу, Адыгэ Респуб-
ликӕм инароднӕ артистӕу Пӕр-
ныкӕо Чӕтибӕ илӕс 75-рӕ зӕр-
хуӕгъӕм ехыллӕгъӕ пчыхӕзӕ-
хӕхэм тирайонхэм къарыкӕы-
гъӕхӕри хӕлжыагъӕх.

АР-м культурӕмкӕи ими-
нистрӕу Чӕмышӕо Гъазый
ти Президентӕу Тхъакӕушы-

нӕ Аслӕн, Правительствӕм,
культурӕмкӕи Министерствӕм
ацӕкӕи Ч. Пӕрӕныкӕом фӕгу-
шӕуагъ. «Тӕхуӕтмыкӕое райо-
ным ицӕиф гъӕшӕуагъ» зыфи-
лӕрӕ щытхуыцӕр Чӕтибӕ къы-
зӕрӕфаусыгъӕр зӕхӕхэм къы-
шауагъ.

Пӕрӕныкӕо Чӕтибӕ ипӕсӕ
техыгъӕу «О, си Тхъ, къысфӕгъӕ-
гъу!» зыфиӕлӕрӕ спектаклӕу
Тхъакӕумӕшӕ Налбий ылгъӕуц-
гъӕр юбилей пчыхӕзӕхӕхэм
къышагъӕлӕгъуагъ.

Н. Тхъакӕумащӕм ипчыхӕзӕхӕх

**Урысые Федерацием, Къӕбӕртӕе-Бӕлӕкӕарым иску-
ствӕхэмкӕи изӕслужӕннӕ Иофшӕлӕшхоу, Адыгэ Рес-
публикӕм инароднӕ артистӕу, режиссер цӕрыӕоу
Тхъакӕумӕшӕ Налбий итворчӕскӕ Иофшӕлӕн илӕс 50
мӕху.**

Ащ фӕгъӕхыгъӕ пчыхӕзӕх-
хӕр гъӕтхӕпӕм и 31-м Лӕпкӕ
театрӕм щыкӕлошт. Режиссер
цӕрыӕом ипсауныгъӕ изытет
мы мафӕхэм кӕӕыхыгъӕми,
иӕофшӕагъӕкӕи кытхӕт. Спек-
таклӕхӕр джыри ылгъӕуцунху
тышӕгугъы. Спектаклӕу ылгъӕ-
уцугъӕхӕр Адыгэ Республикӕм,
Краснодар крайм, Москва къа-
щагъӕлӕагъох.

Лӕпкӕ театрӕм инспектаклӕ-
хӕр мӕлылфӕгъум и 5 — 6-м
Москва ихыгъӕгъӕ залхэм ащы-
кӕлоштых. Тхъакӕумӕшӕ Налбий
ылгъӕуцугъӕ спектаклӕу «Мӕдъ-
яр» апӕрӕу Москва къышагъӕ-
лӕгъӕшт. Мамый Ерӕджыбӕ
ипӕсӕ техыгъӕ спектаклӕу «Псӕ-
лӕыхӕхӕр» режиссерӕу Кӕура-
щынӕ Аскӕрбий ылгъӕуцугъ.
Ащи Москва щеплӕыштых.

Адыгэ Республикӕм культурӕмкӕи и Министерств
АР-м и Къӕралыгъо филармоние

Мӕлылфӕгъум и 20-м

18.00-м

КОНЦЕРТӕУ «Непӕм тыкӕӕсыгъ тымыкӕодыгъӕу...»

ЗЫФИӕОРӕР ЩЫӕШТ

Ащ хӕлажӕх:

ГУГФРА-м изӕстраднӕ ансамблӕу «Ошӕутенӕр», ащ
иорӕдыӕоху А. Хъӕкӕакор, Т. Нӕхаир, С. Кушӕкӕор;
фольклор ансамблӕу «Жыур», ансамблӕу «Ащӕмъ-
зыр»; В. Еутыхыр, Д. Мӕшӕлӕкӕор ыкӕи нӕмыкӕхӕр.

Искусствӕхэмкӕи регион фестивалӕу
Адыгэ Республикӕр зызӕхӕагъӕр
илӕс 20 зӕрӕхуӕрӕм фӕгъӕхыгъӕм тегъӕпсыхъагъ

**Мыш фӕдӕ телефонхэмкӕи шӕуӕлӕупчӕн
шӕуӕлӕкӕышт: 53-12-77; 53-46-01**